

VAKOK VILÁGA

1131644

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ A
MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALANÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

XLII. évfolyam

3

L. Braille

DR. SÓLYMOS GYULA:

Négytagú magyar vakügyi delegáció látogatása a Szovjetunióban

Az Egészségügyi Minisztérium engedélye alapján a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének négytagú delegációja tanulmányozta a Szovjetunió vakügyi helyzetét, ezen belül elsősorban a vakok foglalkoztatását, elemi rehabilitációját, a pontírásos és hangoskönyvtárak működését. A tanulmányút 1980. november 11. és november 21. között volt.

A delegáció tagjai: e cikk szerzője, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének alelnöke, a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat nyugalmazott igazgatója; Pálffy Lászlóné, a szövetség stúdiójának vezetője; Tóth Mária, a szövetség Braille-könyvtárának vezetője; Nagy Ernő, a szövetség Győr-Sopron megyei szervezetének titkára.

1980. november 11-én reggel a menetrend szerinti MALÉV járatral utaztunk Moszkvába, ahol a seremetyovoi repülőtéren vártak bennünket az Összoroszági Vakok Szövetségének képviselői, valamint a magyar-orsz tolmács.

Még aznap fogadott bennünket Z. V. Zimin elvtárs, a VOSZ elnöke, aki röviden ismertette a Szovjetunió-beli vakügyi szervezetek felépítését, a központi és regionális szervek működési területét és tájékoztatást adott a számunkra már elkészített programról.

A Szovjetunióban kb. 280 000 vak él, akik az egyes tagköztársaságok szervezeteiben tömörülnek. A tagköztársaságok szervezeteinek csúcsszerve az Összoroszági Vakok Szövetsége. A szervezeti felépítés és az egyes választott és kinevezett szervek funkciója hasonló a miénkhez, azzal a különbséggel, hogy a vezetés nem oszlik meg társadalmi és hivatali vezetésre.

A szövetség gazdaságilag nagyobb önállóságot élvez, mert a nagyrészt vakokat és gyengénlátókat foglalkoztató üzemek a szövetség irányítása és felügyelete alatt működnek, s így

azok gazdasági eredményei lehetőséget nyújtanak a vakok kulturális, kommunális és szociális helyzetének javítására. Így például a gyár dolgozói részére a termelő üzemek nyereségéből lakóházakat építenek. Ez a nyereség adott lehetőséget számos igen jól felszerelt kultúrház megépítésére.

A

A nemlátó gyermekek oktatását a moszkvai vakok iskolájában, a később megvakultak képzését és elemi rehabilitációját pedig a volokalamszki rehabilitációs intézetben tanulmányozhattuk. A tanulók értelmi fejlettsége szerint megkülönböztetnek normál, illetve kisegítő tagozatokat. A gyerekek oktatása ún. kabinetrendszerben történik. Egy rajz és egy földrajz oktatási órát látogattunk meg, különösen feltűnt számunkra a szemléltető és segédeszközök nagy száma és korszerűsége. Az intézet az alapfokú képzésen (általános iskola) túlmenően szakképesítés, illetve főiskolai és egyetemi előkészítést (középiskola) is ad. Az alapfokú oktatás rendszere hasonló a magyarországiéhoz.

A később megvakultak rehabilitációja sokrétűbb feladat, mint a nemlátó gyermekeké. Ugyanis a látás elvesztése miatt bekövetkezett lelki sérüléseket is gyógyítani kell.

A volokalamszki intézetben egyidejűleg 60 személyt tudnak felvenni, akiket szintén kabinetszerű oktatás keretében megtanítanak a pontírás olvasására, a közlekedésre, a személyes szükségletek ellátására (varrás, mosás, öltözködés, háztartási munka stb.), alapvető technikai munkák elvégzésére (háztartási készülékek kezelése, szerelés stb.), testedzésre, sportolásra. Mindezek elsajátításához megfelelő okta-

tók, jól felszerelt műhelyek és szerszámok állnak rendelkezésre.

A vakság által okozott lelki megterhelést segítik elviselni az intézet orvosi és pszichológiai alkalmazottai, akik rendszeresen vizsgálják és figyelik az intézet lakóit.

Az intézet általában az orvosi rehabilitáció után fogadja a később megvakultakat, kik egyéni adottságuktól függően, egy-hat hónap alatt végzik el az előbb felsorolt témakörökben a rehabilitációt.

Az intézetből kikerülő személyek 85%-a különböző gyárakban helyezkedhet el, illetve a magánéletben önállóságra tehet szert.

B

Tanulmányutunk során három üzemet látogattunk meg. 1980. november 12-én voltunk a moszkvai szervezet felügyelete alá tartozó 9. számú gyárban, ahol a Junost színes televízió elektromos alkatrészeinek zártciklusú szerelését végzik. A forrasztási és egyéb látást igénylő munkák kivételével az összes művelet vak és gyengénlátó dolgozók látják el.

A szereléshez szükséges szerszámokat és sablonokat az üzem technológiai szakembereinek tervei alapján a gyár saját szerszámüzemében készítik el. Az alkatrészeket és anyagokat vásárolják és a félkész termékeket, mint kooperációs anyagot továbbítják a végterméket előállító üzemnek.

A leningrádi 5. sz. gyárban — a helyi szervezet felügyelete alatt működik — szintén elektromos egységalkatrészeket, egy és többpólusú indító nyomógombokat, különböző rendeltetésű installációs kapcsolókat és még számos kooperációs alkatrészeket szerelnek össze.

A rigai üzem a vakok által hagyományosan gyártott termékeket állít elő, így különböző keféket, ecseteket, seprőket, természetes és szintetikus anyagokból egyaránt.

Az üzemekben szerzett tapasztalataink szerint a munka szervezettsége nagyfokú, a műhelyek szociális és munkalélektani berendezése megfelel a korszerű gyártás körülményeinek.

A dolgozók egészségének védelmére korszerű orvosi rendelők, kondicionáló termek és berendezések állnak rendelkezésre.

A meglátogatott üzemek vezetői kivétel nélkül vakok, illetve rokkantak voltak. Ezt a tényt alapvető fontosságúnak tartjuk, mert így a vezető személyén keresztül biztosított a vakok sajátos érdekvédelme.

C

Tanulmányútunkon meglátogattuk a moszkvai és leningrádi művelődési központot, illetve a moszkvai központi könyvtárat és a rigai hangskönyvtárat.

A könyvtárak állománya gazdag, a regionális könyvtárak részben a központi, részben a helyi anyagot kölcsönzik.

A könyvtár dolgozóinak létszáma lehetőséget nyújt arra is, hogy a könyvtár látogatóinak helyben felolvassák pl. a napi sajtó cikkeit. A hangskönyvtárban több lehallgató helyiség van. A központi könyvtárakat tehermentesítik az üzemi könyvtárak.

A rigai hangskönyvtár felszerelése megfelelő. Egyelőre csak magnetofonszalagon kölcsönöznek műveket, a kazetták bevezetése a közeljövőben történik meg.

Utazásunk során szerzett tapasztalatainkat a hazai gyakorlatban — a lehetőségekhez mérten — igyekszünk felhasználni.

*

A hivatalos programokon alkalmunk volt a vendéglátók jóvoltából egy-egy előadáson résztvenni a moszkvai Nagyszínházban, a leningrádi Kirov Színházban és a rigai Operaházban. Mődukban volt megtekinteni Moszkvában a Vörös teret, a Kreml nevezetesebb épületeit, a metrót, Leningrádban a nevezetes történelmi emlékeket megőrkítő helyeket (Téli Palota, Szmolnij, Auróra cirkáló stb.) és az egykori Hansa-város levegőjét árasztó Rigát.

Kísérőink és tolmácsunk segítségével a meglátogatott városok fejlődéséről, lakóinak életéről és körülményeiről tájékozódhattunk. Örömmel töltött el bennünket vendéglátóink szívélyessége és közismert vendégszeretete.

Tapasztalatokkal és élményekkel gazdagodva tértünk haza.

Némi késéssel megkaptuk azokat a felvételeket, amelyek 1980. október 13. és 18. között készültek a Szovjetunióban a szocialista országok vakügyi szerkesztőinek nemzetközi értekezletén.

*A moszkvai értekezleten
Borisz Zimin elvtárs, a VOSZ elnöke
megnyitó beszédét tartja.*

*Az október 17-i dimitrovi kiránduláson gyárlátogatáson vettünk részt.
A szövetség irányítása alatt működő korszerű üzemben
elsősorban a nálunk is jól ismert Junoszty televíziók áramköri egységét készítik.*

A felnőttkorban megvakultak elemi rehabilitációja

A felnőttvédelmi szociális gondoskodás intézményei rendszerén belül a Vakok Állami Intézetében (Bp. XIV., Hungária krt. 146—148.) megalkult a Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportja.

A csoport létrejöttét az a tény indokolta, hogy a felnőttkorban látásukat veszített személyek rehabilitációja eltér a veleszületett vak vagy gyermekkorukban megvakult személyek rehabilitációjától. A feladat megfelelő szervezeti keretet és sajtós feltételeket kíván, amely a csoport létrejöttével megvalósult.

Az elemi rehabilitáció célja: a felnőttkorban látásukat elvesztett személyek lelki és gyakorlati szempontú adaptációjának elősegítése, a munkarehabilitációra való tekintettel való felkészítés.

A felkészítés vonatkozik az új élethelyezethez való alkalmazkodásra, önellátásra, önálló közlekedésre, a vak írás-olvasásra, új pálya választására.

A beutalás feltételei: Elemi rehabilitációra jelentkezhet minden 16—50 éves korú vak vagy gyengénlátó személy, aki felnőtt korban veszítette el látását. Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a

- Szociális Intézetek Központjában (Bp. XIV., Május 1. u. 21.)
- Vakok Állami Intézetében (Bp. XIV., Hungária krt. 146—148.)
- Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségénél (Bp. XIV., Május 1. u. 47.)

Továbbá a lakhely szerint illetékes tanács szociálpolitikai csoportjának, illetve az egészségügyi intézmények szemészeti osztályainak útján.

Az elemi rehabilitáció bentlakásos tanfolyam keretében történik, amelynek időtartama 12 hét. A felkészítés egyéni és csoportos foglalkozás keretében, speciális eszközök segítségével történik. A beutalakkal gyógypedagógusok, gondozónők, mozgástréner

Sorstársak

A TELEVÍZIÓ ÚJ SZOLGÁLTATÓ MŰSORA

(Megjelent az Új Tükör c. folyóirat 1981. 3. számában)

Az egészségkárosodottak nemzeti éve alkalmából új szolgáltató jellegű műsorral jelentkezik a televízió. A Sorstársak című, négyhetenként visszatérő tízperces adás, noha gazdája a Pécsi Körzeti stúdió, az egész ország figyelmére számot tarthat.

Az ismétlődés ellenére csekély ez a műsoridő, ezért a szolgáltató jelleg dominál a műsor szerkesztésében. Vakok és gyengénlátók, siketek és nagyothallók, mozgássérültek és más egészségkárosodottak rehabilitációs problémáival foglalkoznak elsősorban, illetve ezekben szeretnének nekik segítséget nyújtani a műsor készítői. Ezért számítanak az érdekeltek leveleire, amelyekből a valóságos problémákat megismerhetik.

A műsor adásidejét követően a pécsi stúdió két órán át telefon-ügyeletet tart, de a hét minden napján hívhatók telefonon a műsor munkatársai. Az adás napján ügyeletes

foglalkoznak. A társadalmi beilleszkedést, a családhoz, a munkahelyre való visszakerülést szociális szervező segíti elő. A tanfolyam ideje alatt a beutalt megismerkedik a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének céljával, érdekvédelmével és olyan további segítségnyújtási lehetőségekkel, amely a vak ember számára biztosítható.

A felnőttkorban megvakult személyek elemi rehabilitációjával megkívánjuk könnyíteni a családhoz, a munkahelyhez való visszavezetés útját, hogy a jelenlegi megváltozott helyzetében is hasznos tagjává váljék társadalmunknak. Várjuk mindazoknak a személyeknek jelentkezését, akik a segítségnyújtást igénybe kívánják venni.

Dorkó Györgyné
igazgató

telefonjuk 11-849, a 72. körzetszámon, munkanapokon a 10-533 és a 10-286-os számokon érhető el a szerkesztők, szintén a 72. körzetszámon.

A műsor a keresőszolgálat szerepét is fől vállalja esetenként, ha gyógyászati segédeszközök vagy azok alkatrészeinek beszerzése, értékesítése gond. Ám mindenekelőtt azt szeretné elérni, hogy a különböző egészségkárosodásban szenvedők tudjanak egymás gondjairól, eredményeiről, egymást is segíthessék abban, hogy mind hasznosabb tagjai lehessenek ismét a társadalomnak.

Felmerül a kérdés, hogy szólhat egy televíziós műsor egyszerre vakokhoz és siketekhez? Nos a műsor készítői olyan sorozatot terveznek, amelyben minden lényeges információ egyszerre hangzik el szóban és írásban is, így a vakok és siketek egyaránt teljes tájékoztatást kapnak az adásból.

Az újszerű technikát és feladatot ígérő műsort állandó stáb készíti, hogy a folyamatos együttgondolkodást így is biztosítsák.

A műsor főszerkesztője Füzes János, szerkesztő-riportere Hárságyi Margit, operatőre Pálfi István, rendezője Bükkösi László. Az első adással január 24-én, szombaton a kora esti órákban jelentkeztek az 1. csatornán. Ebben az információk és a hírek mellett, interjú hangzott el dr. Borsay Jánossal, a Magyar Rehabilitációs Társaság elnökével, majd rövidfilmben ismerkedhettünk meg Bagó Lajos süketnéma ajándékkészítő kisiparossal és családjával, a műsor végén pedig a Homérosz Kórus éneke is felcsendült Peskó György vezényletével.

B. J.

Postaküldeményeket az alábbi címre várunk:

MTV Pécs, Sörház u. 8.

Megyei szervezeteink életéből

A SIKER KAPUJÁBAN

Szövetségünk budapesti és Pest megyei szervezetének váci alkörzete 1978. februárjában jött létre. Az alakuló ülést a városi tanács vb. segítségével hívták össze.

Álljon itt ennyi emlékeztetőül a három évvel ezelőtti jelentős eseményről. A továbbiakban hadd számoljak be a Pest megyei városban élő sorstársak mindennapjairól, szervezeti tevékenységéről.

Az alkörzet megbízottjának, Nagy Lászlónak szavait idézem: „1978-ban 90 személyi járadékos vak sorstárs élt Vácott. Közülük sikerült hatvan nyolcat beszerveznem az alkörzetbe. Később a létszám hetvennégyre nőtt, majd csökkent a mai hatvanhatra. Jelenleg a tagság kétharmada 60 éven felüli, de van 80 éves is. Huszan vagyunk 55 éven aluliak. Eből nyolc az aktív dolgozó.”

Riporter:

A megalakuláshoz adottak voltak a személyi feltételek, de milyen tárgyi feltételek között működik ma az alkörzet?

N. L.:

Tényleges és rendszeres klubéletünk kialakítása, szervezése mostanában indult meg itt Vácott, de vannak már eredményeink is: a művelődési központban havonta kapunk termet összejöveteleink céljára. Különböző, elsősorban ismeretterjesztő előadásokat rendeztünk. Ennek a keretében járt nálunk Gödöllőről Kiss János is egészségügyi előadást tartani. Tervezzük a Homérosz Kórus és a zenekar meghívását. Ezek nyilvános rendezvények lennének, amelyeknek bevételét saját céljainkra fordíthatnánk.

Sokrétű támogatást kapunk három

váci üzemtől: a Váci Kötöttárugyártól, a Fotokémiai Vállalattól (FORTE) és a Híradástechnikai Anyagok Gyáráról. Ezeknek az intézményeknek Vöröskereszt és Hazafias Népfront szervezeteivel is felvettük a kapcsolatot, de ezen a téren még van mit javítani. A három helyi gazdasági egységtől 30 darab magnókazettát is kaptunk térítésmentesen. További egyszerű lehetőség nyílt meg előttünk a Vác és Környéke Élelmiszer Kiskereskedelmi Vállalat szb-titkárának jóvoltából, aki elmondta, hogy vállalata szakszervezeti alapjának terhére anyagi dotációra is számíthatunk, túl azon az elképzelésen, hogy a kereskedelmi egységek dolgozói rendszeres segítséget nyújtanának vak sorstársainknak bevásárlásaik alkalmával.

Rendkívül gyümölcsözőnek ígérkező kapcsolat teremtdött a helyi, dr. Chikán Csaba vezette mozgássérültek egyesületével. Közös rendezvényekre, családlátogatásokra kerülhet sor a közeljövőben. A mozgássérültek számára a honvédség egyik alakulata rendszeresen tart általános és politikai ismeretterjesztő előadásokat, gyakran képmagnós illusztrációval. Ezeket az előadásokon ezentúl mi is részt vehetünk. Nagy jelentősége lesz annak az újtásnak is, hogy nem én fogom hangszalagra olvasni a különböző szövegeket, hanem mozgássérült barátaink. Kapcsolatunkban jelenleg az információcsere dominál, de nagy távlatok tárulnak elénk.

Riporter:

A legutóbbi statisztikai adatok szerint hazánkban mintegy kétmillió személy hord szemüveget, de legalább egymillió embernek kelle-ne még hordania. Tehát országos jelentőségű a kérdés, de mi itt tesz-

szük fel: Önök itt Vácott mit tesznek a gyengénlátókért, illetve mit tudnak róluk?

N. L.:

Az egyik legutóbbi orvosi értekezleten merült fel az igény, hogy a körzeti és szakrendeléseken a betegek között mérjék fel a gyengénlátók arányát, s az így szerzett ismeretek alapján segítségükre legyenek ezeknek a személyeknek. Vácott 35 ezer, a járás 35 községében pedig 85 ezer ember él. Közülük legkevesebb 200 látássérült sorstárs felkutatására és az alkörzetbe való beszervezésére számí-tunk. Az adatok összegyűjtése már folyamatban van a tanácsok együttműködésével.

Nagyon sok komoly és szép dolgot mondott el nekem Nagy László találkozásunkkor, ezekre idővel majd vissztérek. Most egyelőre saját meggyőződésemről egy keveset: a váci alkörzet a siker kapujában áll. Hogy megnyílik-e a kapu előttük, nem kétséges, de hogy mikor, az már nemcsak sorstársainkon, hanem külső segítőkön, a helyi társadalmi szerveken és intézményeken is múlik.

Aszódi László Antal

BÉKÉS MEGYEI TUDÓSÍTÁS

A vakok és gyengénlátók Békés megyei szervezetének orosházi körzeti csoportjában már két éves múltja van a vakok klubjának. Lapunkban többször is beszámoltunk a nálunk folyó klubéletéről.

Megint eltelt egy év, amelynek végén számadást végeztünk. Összegeztük a két éves működés alatt szerzett tapasztalatokat, ezekből kiderül, hogy a klubmozgalom jó, a tagok szívesen jönnek és igénylik a foglalkozásokat, de bőven van még tennivalónk.

Minden hónap utolsó szerdáján van klubfoglalkozás. Az éves program szerint ezeken az összejöveteleken szerepel egészségügyi, jogi, közlekedési előadás, de vannak műsorok és más szórakoztató rendez-

vények is. Jó kapcsolatunk van a szociális intézetekkel, kölcsönösen ellátogatunk egymáshoz. Egy ilyen kölcsönös látogatás során voltunk a nagyszénási Öregek Napközi Otthonában is. Klubunkban legtöbbször megyei szervezetünk kultúracsoportja szerepel, de szívesen eljönnek a járásban működő szociális otthonok kultúracsoportjai és még az úttörők is többször vendégszerepelnek nálunk.

Találkozóinkon baráti kapcsolatok szövődnek, tagjaink kölcsönösen segítik egymást. A klub működését nagy mértékben támogatják a tanács szociálpolitikai csoportjának dolgozói: Deák Béláné és Vetró Antalné. Deákné hivatalos ügyekben is mindig a sorstársak segítségére siet. Vetróné, Marika, a háziasszonyunk, csomagol, cipekedik, ha a vendég-ség úgy kívánja. Tagtársaink örömmel várják azt a bizonyos szerdai napot, amikor újra találkozhatunk egymással. Otthonunk a Vöröske-reszt szervezetének a helyisége, ahol mindig szívesen látnak bennünket a szervezet dolgozói.

1980. november 26-a jelentős nap volt a klub életében. Szövetségünk központi elnökségének két tagja, dr Bódi István főtitkár és Szemerédi István szakmai csoportvezető látogattak el a mi kis orosházi szervezetünkbe. Megjelenésük ünnepélyes-tette ezt a napot, rangot és megbecsülést jelentett ennek a kis közösségnek. Ezúton is köszönjük, hogy eljöttek közénk, bátorító és elismerő szavaik segítséget adnak a további munkánkhoz. Kedves vendégeinktől ígéretet kaptunk, hogy a jövőben is találkozni fogunk.

A program szerint ezen a napon dr. Megyeri Valéria, a KÖJÁL főorvosnője, nagyon értékes előadást tartott, valamennyi résztvevő általános megelégedésére. Előadás után minden jelenlevő egy kis uzsonna-csomagot kapott egy „Orosháza” nyomatú fémtálcán. A csomag tartalma elfogyott, de a fémtálca emlékeztetni fog bennünket erre a klubnapra. A december fázósan indult, de amikor a karácsony előtti összejövetelünket tartottuk, már kissé megenyhült az idő. Háziasszonyaink és klubaktívaink azon fáradoztak, hogy az 1980-as év utolsó klubnapja is jól sikerüljön. A szé-

pen feldíszített fenyőfa mellett igazi karácsonyi hangulat volt. A szeretet ünnepén mindenki kapott egy kis ajándékcsomagot. Felejthetetlen-tette a napot a szép műsor, először Megyeri doktornő gyermekei, három búbajos úttörő, majd megyei szervezetünk kultúracsoportja szerepelt.

A klub eredményes évet zárt le ezen az utolsó napon. Ezúton is szeretnénk megköszönni mindazoknak a tanácsi és társadalmi szerveknek, közösségeknek és egyéneknek, azt a fáradságot nem ismerő állandó segítséget, amivel a vakok és gyengén-látók klubéletét támogatták. Ez az év eredményesen fejeződött be, szeretnénk, ha a jövőben is sikeres lenne a klubélet, ezért fogunk dolgozni továbbra is.

1981. a rokkantak nemzetközi éve új feladatokat ró ránk, ezeket vállaljuk emberértársainkért és önma-gunkért, mert csak összefogással és meleg szívvel lehet fogyatékos-ságot enyhíteni.

Rózsa Dezsőné

HÍREK SOMOGY MEGYÉBŐL

A siófoki körzeti csoport 1980. második félévi kirándulásai. Siófoki tagtársaink több kiránduláson vehettek részt, melyek során augusztus 30-án az igali fürdőbe és a Kaposvár melletti Gyertyános-völgyi erdőbe, szeptember 7-én Pannonhal-mára, október 16-án Zalakarosra utaztak. Ebből a gazdag úti program-ból csak az augusztus 30-i kirán-dulást említem részletesen.

A kirándulók reggel 7 órakor indultak Siófokról Igalra. Az autó-busz utasai vidáman, jó hangulat-ban érkeztek meg a fürdőhelyre. A délelőtti fürdészel, sétával, beszél-getéssel hamar eltelt. A résztvevők ezután Kaposvárra utaztak, ahol megyei szervezetünk irodája előtt, az ottani sorstársak várták őket. Onnan együtt mentek tovább a vá-rosmelletti gyönyörű, szép Gyertyá-nos-völgyi erdőbe. A turistaház előtti parkban pihenő és uzsonna következett. A kirándulók közül többen hosszabb sétát tettek az er-dőben, mások pedig vidám zene-szóra táncoltak és nótáztak. Majd elérkezett az indulás ideje, a társa-

ság buszra szállt és egy jól sikerült kirándulás után hazatért mindenki otthonába.

A siófokiak a jövőben is szeret-nék, ha a kaposváriakkal együtt részt vehetnének hasonló kirándu-láson.

FALUGYÜLÉS GÖLLÉN

Megyei szervezetünk kaposvári városi és járási körzeti csoportja 1980. november 15-én délután falu-gyűlést tartott a göllei Öregek Nap-közi Otthonában. A gyűlést e sorok írója, megyei szervezetünk elnöke nyitotta meg, üdvözölte az esemény valamennyi résztvevőjét. Ezután a helyi általános iskolások műsora következett. A szereplő tanulók ci-teraszszólvál, énekszámokkal, szava-latokkal tették színessé az összejő-vetelt.

Majd e cikk írója méltatta a falu-gyűlés jelentőségét.

Utána a kaposvári városi és járá-si körzeti csoport elnöke számolt be a körzet eddigi munkájáról. A be-számolóban halhattunk az alig fél-éves körzeti csoport munkájáról. Az előadó kiemelt egy jól sikerült har-kányi kirándulást, amelyet a ka-posvári sorstársakkal együtt szer-veztek. A jövő tervei között több kirándulás is szerepel, áprilisban Buzsák községbe mennek, ahol meg-tekintik a népművészeti kiállítást. Szeretnénk, ha ezekre az utazásokra minél többen elmennének.

A gyűlés az elnök zárszavával ért véget.

SZÖVETSÉGÜNK ZENEKARA SIÓFOKON

Megyei szervezetünk siófoki kör-zeti csoportjának meghívására a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének zenekara 1980. no-venber 16-án ellátogatott Siófokra, ahol a Dél-Balaton Kulturális Köz-pont színháztermében vendégszere-pelt. A hangversenyre igen szép szá-mú hallgatóság jött el.

Nagy Imréné, a Vakok Vöröske-reszt alapszervezetének titkára kö-szöntötte az együttest, a vendégeket és a hallgatóságot. beszélt a har-minc éve működő zenekar múltjáról. Majd köszönetet mondott Horváth Bélának, a siófoki körzeti csoport elnökének jó szervező munkájáért.

Ezután Pinviczki György, szövet-ségünk budapesti és Pest megyei szervezetének titkára üdvözölte a megjelenteket és egyenként bemutatta a zenekar tagjait. Majd humoros hangvétellel konferálta a műsorszámokat. Klasszikus művek, operettrészletek és dalok hangzottak el. A zenekart Zsolnay Ágoston vezényelte. A hangversenyen Barna Mária és Köteles György, a Homérosz kórus szólistái operettkettősöket énekeltek. A kétórás műsor alatt mindenki jól érezte magát. Az együttes kitűnő produkcióit a hálás közönség hatalmas tapssal jutalmazta. Mint mindig, most is siker koronázta a zenekar fellépését. Sikereik titka a bővülő repertoár, a szorgalmas munka és a lelkesedés.

Horváth Béla köszönetet mondott a muzikusoknak ezért a felejthetetlen szép műsorért. A síófoki körzeti csoport az együttes tagjait vacsorával látta vendégül a Csülök Étteremben. Az est vidám hangulatban, baráti beszélgetéssel fejeződött be.

ÉRTEKEZLET KAPOSVÁROTT TELEFONKÖZPONT- KEZELŐK RÉSZÉRE

Megyei szervezetünk vak és gyéngélátó telefonalközpont-kezelők részére 1980. november 29-én értekezletet tartott.

A tanácskozást megyei szervezetünk elnöke, e sorok írója nyitotta meg. Üdvözölte a megjelenteket, majd tájékoztatót adott: ismertette a telefon történetét. Méltatta Puskás Tivadarnak, a telefonközpont felalálójának munkásságát és érdemeit. Az előadás után a felszólalók a munkájukkal kapcsolatos gondokról, problémákról beszéltek. Ezekre igyekeztünk együttesen megfelelő megoldást találni. Lukács Magdolna kaposvári sorstársnő, volt telefonalközpont-kezelő elmondta, hogy nagyon hasznosnak tartotta a mai értekezletet. A továbbiakban vállalta, hogy mint nyugdíjas, segíti a telefonkezelők tanítását. A felszólalók közül többen kérték, hogy évente legalább kétszer legyen hasonló értekezlet a számukra. Ezeket a tanácskozáson elhangzó javaslatokat, jó elgondolásokat hasznosítani lehet a munka során. Az értekezlet e sorok írójának szavaival ért véget.

KLUBDÉLUTÁN BARCSON ÉS KAPOSVÁROTT

Megyei szervezetünk barcsi körzeti csoportja 1980. november 22-én tartotta első klubdélutánját a városi művelődési otthonban. Az eseményt a megyei szervezet elnöke nyitotta meg. Üdvözölte a megjelent vendégeket és a sorstársakat. Az üdvözlés után a helyi általános iskolások táncokkal és szavalatokkal szerepeltek. Ezután a városi pártbizottság küldötte politikai tájékoztatást tartott a legyelországi helyzetről. Az előadást követően e sorok írója beszélt a klubdélután jelentőségéről. Elmondta, hogy fontosak ezek az összejövetelek, hiszen itt a sorstársak megismerkedhetnek egymással is és a közösséget érdeklő kérdésekkel, lehetőség nyílik a közös szórakozásra.

Majd Márton György, a barcsi körzeti csoport elnöke üdvözölte a résztvevőket és rövid beszédet mondott. Hangsúlyozta az összejövetelek fontosságát, javasolta, hogy negyedévenként tartsanak klubdélutánt és legyen egy kirándulás is. A javaslatot a jelenlevők elfogadták. Végetül köszönetet mondott a városi tanács egészségügyi osztálya szociálpolitikai csoportjának azért a segítségért, amelyet a sorstársak érdekében tett.

Ezután Orsós János, nagyatádi sorstárs dalokat játszott harmonikán. A klubdélután a késő esti órákban ért véget.

A kaposvári klubdélutánt 1980. november 28-án tartották meg az ÁFÉSZ Irinyi úti klubhelyiségében. Haraszi József, a kaposvári városi és járási körzeti csoport elnöke üdvözölte a megyei szervezet vezetőit, a társadalmi szervek küldötteit és a sorstársakat.

Elsőként e sorok írója, a megyei szervezet elnöke kért szót. Ismertette a körzet 1981. év első félévének munkatervét, amelyet a körzeti csoport és a megyei szervezet vezetősége együtt állított össze. A munkatervben szerepel havonta egy klubösszejövetel, negyedévenként ünnepélyes klubdélután, kirándulás Zalakarosra, Buzsákra és egy kétnapos alföldi utazás. A munkatervet a sorstársak elfogadták. Ezután a megyei szervezet titkára vakügyi feladatokról beszélt. Majd köszönetet mondott a város vezetőinek, a Csepel Művek kaposvári gyáregysége

Vöröskereszt alapszervezete tagságának és a helyi ÁFÉSZ vezetőségének a segítségéért.

A sorstársak ezen a délutánon nagyon jól érezték magukat. Az ünnepélyes esemény a késő esti órákban fejeződött be.

Csik Lajos

TÉLI ÜNNEPSÉGEK SOMOgyBAN

Ezekről a kedves összejövetelekről tudósítóinktól megkésve részletes beszámolót kaptunk, az időeltolódás miatt nem áll módunkban a teljes szöveget közölni, ezért csak röviden írunk az eseményekről.

A megyei szervezet körzeti csoportjai sorra tartották ünnepi összejöveteleiket 1980. decemberében; 8-án Siófokon, 15-én Nagyatádon, 16-án Marcaliban és 20-án Kaposvároton. Valamennyi helyszínen együtt ünnepeltek a sorstársakkal a megyei szervezet vezetői, a helyi tanácsi és társadalmi szervek képviselői, a patronáló szervezetek és a szocialista brigádok küldöttei. Mind-egyik ünnepségen volt műsor, amelyet az általános iskolások vagy a kultúrscsoport tartott. A jól összeállított műsorok színessé tették az eseményeket és fokozták az ünnepi hangulatot.

A síófoki ünnepség eltért a többi helyszíntől, ott ugyanis délelőtt egy munkaértekezlet, délután pedig Mikulás-bál volt, míg másutt fenyőfa-ünnepségeket tartottak.

Horváth Béla, a síófoki körzeti csoport elnöke az 1980-as évben végzett munkáról beszélt, majd ismertette a jövő év feladatait. A megyei szervezet elnöke, Csik Lajos dicséretben részesítette a síófokiakat jó munkájukért.

A nagyatádi körzeti csoport ünnepségén dr. Koncz Gábor főorvos, az egészségügyi osztály vezetője ajándécsomagokat adott át a sorstársaknak. Forró József, a Somogy megyei szervezet titkára vakügyi feladatokról beszélt, majd megköszönte a karácsonyi ajándékokat. Csik Lajos okleveleket adott át a jó munkát végző egyéneknek és a patronáló brigádoknak.

A marcali körzeti csoportnál a városi Vöröskereszt szervezet küldötte

méltatta az ünnep jelentőségét. A helyi Bördíszmú KTSZ szocialista brigádja általuk készített igazolványtartókkal és karácsonyi csomagokkal ajándékozta meg a sorstársakat.

A kaposvári városi és járási körzeti csoport ünnepségén Csik Lajos mondott ünnepi beszédet. Elmondta,

hogy ez az első fenyőünnep a körzeti csoportnál. Hangsúlyozta az ünnepség fontosságát, hogy az ilyen összejöveteleken meleg, baráti kapcsolatok szövődhetnek, közelebb kerülnek egymáshoz a sorstársak. A továbbiakban kifejezte reményét, hogy nemcsak a szeretet ünnepén maradnak meg a sorstársak emberközelben, hanem máskor is. Az ajándékozás Kaposvárot sem maradt el, a városi tanács egészség-

ügyi osztálya által készített csomagokat kaptak a tagtársak.

A körzeti csoportok vezetői és a megyei szervezet vezetősége köszönetet mondott a patronáló egészségügyi szerveknek és a szocialista brigádoknak, akik segítőkész figyelmességükkel örömet szereztek a somogyi sorstársaknak.

Készült

Csik Lajos tudósítása nyomán

Az első fenyőünnep a kaposvári szervezetben, 1980. dec. 20.

Fenyőfadíszítés

A városi tanács egészségügyi oszt. által adott pénzüsszeg átvétele. A képen balról Esküdt Jánosné szoc.-pol. előadó, mellette a megyei szervezet ügyintézője, Kovács Imréné mutatja, hogy hol kell aláírni a jegyzéket, jobbról Kelemen Istvánné, aki aláírja a pénzfelvétel jegyzéket

**HÍREK
SZABOLCS-SZATMÁR
MEGYÉBŐL**

**TANYAI KULTÚRCSOPORT
LÁTOGATÁSA
SZERVEZETÜNKNÉL**

Megyei szervezetünk klubtermében hagyományos, baráti találkozásra került sor 1980. december 1-én, az esti órákban. Vendégeink a Nyíregyháza területéhez tartozó Vajdabokor tanyaközpontból érkeztek. A krónika hűségéhez tartozik, hogy a tíz-tizenöt km-es utat zord, szeles, hófúvásban kellett megtenniük, amíg kis autóbusszunkkal hozzánk eljutottak. A tizenöt személyből álló lelkes kis csoport, a Nyíregyháza—Vajdabokori Tirpák Népdalkör és Citeraegyüttes tagjaiból tevődött össze.

Kölcsönös üdvözlések után az együttes szakvezetője, Kovács László karnagy bemutatta a vendégszerelőket. Megtudtuk, hogy a nyíregyházi tanyaközpontok többségében, így Vajdabokorban is jelentős kulturális élet folyik. A megyénkben, de talán hazánkban is az egyetlen tirpák népdalkör és citeraegyüttes működik, amely három éve alakult. A szép számban megjelent tagjaink mindvégig nagy tetszéssel hallgatták az együttes rutinos előadásában megszólaltatott magyar és szlovák nyelvű népdalcsokokat. Az idegen nyelven előadott dalok megértését segítette Kovács László tanár kiegészítő szövegmagyarázata, amelyet a fordításhoz fűzött.

A műsort követően Jakab Mihály, megyei szervezetünk titkára meg-

köszönte a vendégek nivós szereplését, s közölte, hogy a vajdabokori barátaink meghívásának március 8-án kultúrsoportunk örömmel tesz eleget. Majd jó hangulatban baráti beszélgetés és megvendéglés következett. Az élményekben gazdag baráti találkozóznak a gépkocsi vezetőjének indulást jelző hívó szava vetett véget.

*Jakab Mihály*né

KARÁCSONYI ÜNNEPSÉG NYÍREGYHÁZÁN

Megyei szervezetünk klubhelyiségében 1980. december 23-án délután tartottuk karácsonyi ünnepségünket.

A szépen feldíszított fenyőfa mellett az összejövetel teljesen családias hangulatú volt. Jakab Mihály köszöntötte a résztvevőket a szeretet ünnepe alkalmából. Ezután magnetofonról karácsonyi dallamok csendültek fel. Majd énekkarunk következett Kovács László karnagy vezényletével. Az énekkar után idős versmondónk, Bessenyei Ferenc nagy átéléssel adta elő Ady Endre Karácsony című versét. Ezt követte tehetséges sorstársunk, Tóth László alkalomhoz illő tangóharmonikamuzsikája. Meghitt hangulatunkat Bory Zsolt tanár-költő, patrónálónk — aki Braille- emlékérmes — varázsolta tökéletessé. Barátságos, közvetlen stílusában beszélt nekünk a karácsonyról. Igazi meghatottsággal hallgattuk, amint felelevenítette ifjúkori szentestéinek szépségét. A továbbiakban elmondta, hogy bár az idén egyedül tölti az ünnepeket, de tudja, a sok-sok éven át szerzett barátaik gondolatban vele lesznek. Kedves szavaiból kitűnt, velünk való barátsága most még szorosabbá vált, s mi mélyen szívünkbe zártuk őt.

Megyei szervezetünk titkárának záró szavai után, ismét zene mellett sor került az édességekkel teli karácsonyi ajándécsomagok kiosztására, melyeket szeretettel és köszönettel fogadtunk. Kellemes ünnepeket kívánva búcsúztunk el egymástól.

Mészárosné Papp Erika

VÉCSEI KISS JÓZSEF:

De jó volna

Hálót fenni, hálót fenni,
De jó volna pókká válni,

Butaságot fejben, szívben,
Embortelent az emberben.

Pókká válni, hálót fenni,
minden vétket belefogni,

Emberekben mi lét piszka,
Csak azt hagyni, ami tiszta.

Belefogni minden vétket,
Mint pók az éji lepkéket.

De jó lenne hálót fenni,
S ha már nem kell: tűzbe dobni!

Éji lepkét: gyilkot, gáncsot,
Hamisságot, butaságot

Vágyakozás

Egyszer, ha majd eljössz, tavasz éjszakáján,
s ajkamon a kín már nem fakaszt panaszt,
tűzpiros virágot tégy majd a szívemre,
hisz' büszkeséged törte össze azt,

... utána, ha indulsz, ne nézz többé vissza,
ne lásd, hogy az arcom mosolyba fagyott,
Temess el a szíved legszebb rejtekére,
legyek ott az ékkő, mosolygó halott.

VAK SZERZŐK PRÓZAI ALKOTÁSAI

A barlang közepén magasra csapkodott a máglya tűz lángja. Vörösen lobogó fénye jó részt bevilágította az elég tágas üreget, és bronzos ragyogással vont be maga körül mindent. Csak a tűztől távolabb eső barlangrészek borultak mély homályba. A barlang falain embermagasságig furcsa alakok sorakoztak, el-eltűnve, fel-felvillanva a lángok fényében, aszerint, hogy a tűz erősebben, vagy gyengébben égett.

A furcsa alakok hatalmas állatokat ábrázoltak, hosszú ormányuk, kunkorodó agyaruk és hosszú szőrzetük, még így, a kezdetleges szénrajzokon is félelmesnek mutatta őket.

A tűz körül kilencen ültek: nyolc férfi és egy nő. Villódzva játszott rajtuk a fény. Piros fénybe lobbantotta néha az arcukat, megcsillantotta a legidősebb férfi szemüvegét, aranyvörös szikrákat szórt a lány sötétszöke hajára.

A kis társaság halkán beszélgetett. A társalgás franciául folyt, mert a kis régészcsoporthoz nem egy országból jött. Hárman franciák, ket-

SZONDA KLÁRA:

Akkor így volt

ten angolok, hárman magyarok, és volt köztük egy holland tudós is.

Két hónappal előtt indultak Párizsból egy nemzetközi expedíciós csoport keretében, a Közép-Afrika hegységeiben található ősember településeket kutatni. Ez a feladat elég nehéz, fárasztó volt, de emellett nagyon szép és izgalmas is.

Fárasztó volt a terepnehézségek miatt, mert ezen a részen, ahol most jártak, már csak gyalogosan közlekedhettek, maguknak kellett cipelniük a holmijuk jórészét, mert a teherhordókra nem bízhattak mindent.

A mai nap különösen nehéz volt. A köves, kegyetlenül meredek hegyoldalon alig-alig haladhattak. Nagy keservesen mégis felértek egy kis platóra. Akik legelsőként értek fel, azok elképedve álltak meg az eléjük táruló látványtól. A kis, majdnem szabályos kör alakú platót, melyet meredek, cserjés sziklafalak vettek körül, üdezőlt fű borította, délkeleti oldalán egy üde kis forrás fakadt a sziklából, a víz pici, kerek mélyedést vájt magának, ott összegyűlve, megint utat tört magának, és keskeny kis eret alkotva, pár méteres út után ismét eltűnt egy üregben, tovább folytatva útját a hegy titokzatos üregeiben.

A pirinyó tavacska partján négy karcsú pálmafa ágaskodott az ég felé. Pikkelyes törzsük olyan egyenes volt, mint a gyertyaszál, tollseprűhöz hasonló koronájuk legyezgette a tiszta levegőt.

A régészek és a teherhordók nem csak annak örültek, hogy egy időre abbahagyhatják a keserves kapaszkodást, hanem annak is, hogy váratlanul olyan remek táborhelyet találtak ezen a helyen, ahol nem is remélték.

Le is rakodtak nyomban, az egyik szikla tövében.

Borki professzor, az expedíció magyar résztvevője, sajnálkozva simogatta meg a lánya haját:

— Na, kislányom, te is megemlegeted az első komolyabb kutató utadat! Dehát nagyon akartál velem jönni. Ámbár, ha meggondolom, ezzel a kemény túrával csak edződsz, mert ezzel megtanulod, hogy ez a mi hivatásunk nemcsak szép, de nehéz is.

A lány nevetett:

— Ugyan, papa! Csak nem gondolod, hogy

már ennyi fáradtság is megárt nekem! Egyébként, amikor elindultunk, már tudtam, hogy nem a Váci utcán fogunk sétálni! Ha te bírod a hatvan évvel, akkor csak már én is bírom a húsz esztendőmmel! Aztán, hogy eláruljam, mindenért kárpótol a sok élmény, és boldog vagyok, hogy veled jöhöttem!

A kis társaság hozzálátott, hogy elkészítse a táborhelyet. A férfiak a sátrakat kezdték felverni, Csilla az élelmiszeres csomagokat bontogatta, mert a főzés persze az ő gondja volt táborozások idején. A csomagbontásban segítsége is akadt a holland kolléga személyében, aki úgyszólván már indulásuk pillanatától körülötte csellengett, és ha csak tehetett, mindenben segített neki. A lányt mulattatta ez az esetlen, vörösesszőke, szeplős képű mackó, aki inkább hasonlított egy tenyeres-talpas holland halászhoz, mint egy nagyon is okos, lelkes régészhez.

Csilla, ha ránézett a hollandusra, mindig nevetnékje támadt a világoskék szempárból feléje áradó félnék hódolat láttán. A segítséget mindig elfogadta, főleg azóta, mióta észrevette, hogy a magyar kollégája, a jóképű barna szegedi fiú, kezd mérges pillantásokat vetni a szegény hollandusra. Ettől kezdve sokkal kedvesebb lett a szeplős tudóshoz, mert nagyon bosszantotta, hogy a magyar kolléga a Pestről való induláskor, a megismerkedés perceiben nagyon gúnyosan nézegetett végig rajta, és benne volt a szemében: „Ugyan, mit akar ezen a nehéz úton ez a csitri?” Pár hét után már kezdett egész másképp nézni a lányra, mert az, rációval vékony termetére, nagyon is szívósnak bizonyult.

A lány azonban megsértődött akkor, és nem felejtett valami könnyen, így persze örült, hogy bosszanthatta valamivel a felvágós kollégát.

Csomagbontás közben Csilla néha a sátorverő férfiakra pillantott, és magában jóízűen kuncogott, mert látta, hogy Miklós félszemmel őket figyeli, miközben fejszéje fokával hatalmasakat sóz a sátorkaróra, ami egyszerre nagyot recsenve kettétört . . .

Ekkor egyszerre hangos kiáltás hallatszott, a pálmafák melletti sziklától. A teherhordók közül néhányan elmentek rőzsét gyűjteni a bokrokról. Most ketten izgatottan kiáltozva, hadonászva hívták a többieket. Erre ki-ki eldobta, ami a kezében volt, és szaladtak a sziklák felé.

Odaérve, elhűlve torpantak meg az eléjük táruló látványtól.

A sziklafalak mellett magasra nőtt bokor emelkedett, zöld és száraz gallyak kúsza össze-

visszaságában. A rőzsegyűjtők nagyon megőrültek neki, mert erről könnyen lehetett tűzrevalót szedni.

Szedtek is már jócskán, mikor észrevették, hogy valami üregféle van a bokor mögött. Csofálkoztak egy kicsit, majd meg akarták nézni, mi van az üregben, de aztán hogy minél több gallyat szednek le, a nyílás annál nagyobb lett.

Ekkor kezdtek kiáltozni, hívni a többieket. Az összeszaladt társaság gyorsan nekilátott a nyílás tágításának. Egész halom gallyat elhánytak már, amikor eléjük tárult egy igazi, hamisítatlan barlangbejárat. Bevilágítottak zseblámpákkal, és amikor látták, hogy üres, bemezéskedtek.

Odabenn aztán a földbe gyökerezett a lábuk a meglepetéstől. A sziklafalon hatalmas állatok képei sorjáltak, a földön, vastag hamurakás alatt állati csontok heverték, szorosan egymás mellett, a sarkokban, és a hamu mellett is, kisebb-nagyobb, furcsa formájú kövek heverték.

A kis csoport a váratlan felfedezés örömétől szinte remegett, mert erre aztán nem mertek volna még a legmerészebb álmukban sem számítani, hogy útjuk felén, ezen a kis platón, ilyen értékes felfedezést tesznek. Még a teherhordók is a szemüket meregették, pedig nekik aztán igazán csak az volt a fontos, hogy megkapják kialakított bérüket, a többi nem érdekelte őket.

Amint egy kicsit magukhoz tértek, nyomban hozzáláltak a barlang tüzetes átvizsgálásához.

Az üreg eléggé tágas volt: hét méter széles, és kilenc méterre mélyedt be a hegybe. Magassága lehetett vagy tíz méter, ezt nem mérhették meg pontosan, csak a felfelé irányított zseblámpák által megvilágított magasságot tudták megsaccolni.

A barlang legbelső végén magas kőkolonc terpeszkedett, szorosan a falhoz simulva. Valahonnan a magasból pottyanhatott ide, de ki tudja, mikor? Arra mindenesetre jó volt, hogy a kutatók továbbjutásának útját elzárja. A kőkolonc mögött ugyanis a barlang folytatódott. Ezt abból tudták, hogy a kő fölött sötét üreg ásítt, és ha elkiáltották magukat, a kő mögül elhalló visszhang válaszolt.

Rövid tanácskozás után a csoport angol vezetője, Wright professzor úgy döntött, hogy a kőkoloncot, mivel mindnyájan fáradtak, csak másnap távolítják el, és akkor folytathatják a kutatást.

A lány kívánságára elhatározták, hogy ők a barlangban alusznak, csak a teherhordók maradnak a sátrakban.

A csontokat, köveket gondosan félrerakták, későbbi tüzetes vizsgálat céljára, a hamuból mintát vettek egy kis tartályba, a többit eltakarították, és a régi tűznek a helyén rakták meg a saját tábortűzüket, melynek lobogó fényénél beszéltek meg vacsora után, másnapi munkatervüket.

Csilla alig-alig vett részt a beszélgetésben. Nagyokat hallgatott. Gondolatai összevissza kalandoztak, és folyton visszatértek oda, hogy ők most azon a helyen ülnek, ahol évezredekkel előbb egészen más emberek éltek, dacoltak a természettel, primitív eszközeikkel, kezdetleges gondolkodásukkal, vagy inkább még csak ösztöneikkel harcolva fajuk fennmaradásáért. Hogyan élhettek? Milyenek lehettek?

Mélázásában nagyon zavarta már a többiek zsongó beszéde is, ezért lassan felállt, és kisorsant az éjszakába.

Elsétált a pálmafákig, megállt a kicsi víz partján, majd egy gyors mozdulattal leült a fűbe. Nem mozdult a trópusi éjszaka, csendes volt minden. A bársonyos, mélyfekete égen valószínűtlenül nagyok, és fényesek voltak a csillagok. Hidegkék fényükkel csak csillogtak, de ettől a csillogástól csak még feketébb, sűrűbb lett az éjszaka.

Szemei lassan megszokták a sötétséget, látta a hegyeknek az éjszakánál is feketébb körvonalait, a pálmák tollseprű bóbítóját, a parányi tavacska sima tükrét.

Jóideig üldögélt gondolataiba merülve, és amikor fájni kezdett, elhatározta, bemegy. Fel akart állni, mikor hirtelen zajt hallott maga mögött. Megfordult, és egy magas, sötét emberi alak magaslott előtte.

Megrettent, kiáltani akart, zsebéhez kapni, a pisztolyáért, de mozdulata félúton megtört, hangja a torkán akadt, mert a következő pillanatban két erős kar a levegőbe kapta, magához szorította, keményen a szőrös melléhez, mely úgy zihált, mint egy fűjtató. A sötét alak sebesen rohanni kezdett vele, hogy merre, arról persze fogalma sem volt, mert a föléje emelkedő alak még a csillagokat is eltakarta előle.

Ládbogást nem hallott, csak valami halk, zizzenő neszt, amiből rájött, hogy elrablója meztelb van.

Próbált kiáltani, vagy szabadulni, de egyik

sem sikerült, mert a félelem, vagy valami más, rettenetes erő teljesen lenyűgözte...

Hogy ez a rettenetes rohanás meddig tartott, nem tudta, mert teljesen elvesztette az eszméletét.

Arra eszmélt, hogy valami rőtvrös fényben villódzó nyíláson robbantak be, egy tágas üregbe, ahol jókora tűz lobogott, melyet sokan ültek körbe, nagy ricsaj közepette. Amint őket megpillantották, elhallgattak egy pillanatra, de aztán még rettenetesebb lett a ricsaj. A behemót óriás egy halom puha állatbőrre dobta zsákmányát, a tűztől távolabb, a félhomályban. A társaság apraja-nagyja felugrált a tűztől, és rohantak megnézni azt a fura valamit, amit társuk hozott. Tülekedve, ordítózva állták körül a zsákmányt, mely alakra egy kicsit hasonlított rájuk, és mégis egészen más volt, mint ők...

Magas volt, karcsú, vékonycsontú, halványbőrű, rövid sötétszőke hajú. Ők meg valamenynyien alacsonyak, tagbaszakadtak, bozontosak, bütykös-csontosak. A nők jórészt csak annyiban mások a férfiaknál, hogy arcuk szörstelen, egyébként ők is olyan otromba, barnabőrű, villogó szemű, nagyfogú lények, mint a férfiak. A gyülekezet testét csak itt-ott fedte valami hanyagul odaakasztott állatbőrdarab. Épp ezért még nagyobb volt az ellentét köztük, és az előttük a félelemtől féláljultan heverő lány közt...

A társaság épp vacsoránál ült, amikor társuk megérkezett, így aztán elég furcsa látványt nyújtottak, amint egyik kezükben hatalmas darab sült hússal hadonásztak, artikulatlan hangon ordítóztak.

Az izgatta őket, hogy a „zsákmányon” nem állatbőr, hanem hófehér blúz, fehér nadrág és turistabakancs volt. Szerették volna ezeket a számukra szokatlan valamiket. Nyúlkáltak is utána, hogy letépjék róla, de elrablója dühös acsarkodással, üvöltve tartotta távol őket. Amikor aztán az egyik gyerek mégis túl közel szemtelenkedett, azt úgy vágta pofon, hogy felhemperedett... Erre aztán elszabadult a pokol, mert az egyik kevéssé bozontos alak (nyilván a gyerek anyja) nekiugrott, mint egy tigris, úgy ugrott a pofozkodónak, az nem hagyta magát, mire egy másik bozontos is ütött, és percekben belül egy kupacban hempergett az egész társaság... Pokoli látvány volt! Csattanások, sikolyok keveredtek egymással, és a lány tágra nyílt

szemmel csak kalimpáló kezeket, lábakat látott... Lassan felemelkedett, és a bőrhalom mögé bújt onnan leste reszketve ezt a hajmeresztő látványt...

A verekedésnek egy váratlanul érkezett újabb bozontos vetett véget. Amint a barlangnyíláson belépett, valami nagyon különös, éles torokhangon rikkantott egyet, mire a megvadult társaság egyszerre, szinte szélütötten merevedett meg. Azonnal kikereszte ki-ki a kupacból saját kezét-lábát, és abban a percben már úgy állták körül a jövevényt, mintha nem is ők akarták volna rakásra gyilkolni az imént egymást.

A bozontos fura bakugrásokkal magyarázgatott: előbb négykézlábra állt, úgy járkált körbe, aztán lassan emelkedni kezdett, mintha nőne, és amikor már állt, magasba emelte a karját, hogy még nagyobbnak lásson, és közben vadul trombitált. A leskelődő lány előbb nem értette, mit akar a szörmók? De aztán lassan rájött, hogy azt magyarázza, valami nagy állattal találkozott.

A többiek először csak lesték, de aztán, jelezve, hogy megértették, egymás után kezdték ugyanazt csinálni, amit a jövevény csinált. Csilla kerekre tágult szemmel bámulta ezt az egyszerre félelmes és nevetséges látványt. Róla szerencsére úgy megfeledkeztek, mintha sose látták volna. Ő bámult, és a végén már az öklét rágta, hogy le tudja gyúrni kirobbanni készülő kacaját. A megkergült népség egyszerre felüvöltött, és a bozontos vezetésével egymás hegyén-hátán kitódult a barlangból. A lány várt egy kicsit, és amikor elhalkult a ricsaj, felállt, és óvatosan kilopódzott a szabadba.

A barlang előtt rémülten torpant meg.

Az éppen akkor kelő Nap sugarai egy számmára teljesen ismeretlen tájat ragyogtak be. A paradús levegőn remegő fénnel törtek meg a fénynyalábok. Hatalmas törzsű fák szökkentek az ég felé, sűrű lombjuk levélzete egymásba fonódott, alig-alig eresztve át a fényt. A sűrű őserdő és a barlang között elég tágas tisztás terült, amit magas, cifralevelzetű virágzó bokrok és sűrű, bundaszerűen nőtt fű borított. Csilla káprázó szemmel bámulta a csodás látványt, mert a növényzet teles tele volt apró harmatcsöppekkel, melyek mindegyikén szivárványorgiát ültek a napsugarak.

A látvány csodás és lenyűgöző volt, de egyben félelmes is a lány számára, mert halvány fogalma sem volt, hol van?

Merre induljon? Hol keresse a többieket? Valamerre el kellene indulni, de merre? Jaj, csak

gyorsan, mert újra zaj hallik távolról, és rettentő gyorsan közeledik.

Csilla rémülten nézett szét, aztán átgázolt a növényeken, az erdő felé. Szerencsére éppen elérte a szélső fákat, mikor óriás csörtetéssel hatalmas, ormányos, agyaras, sörényes állat rontott a tisztásra, nyomában az ordító bozontosokkal. A lány megállt, odalapult egy fatörzshöz, a félelemtől vacogva, földbe gyökerezett lábbal nézte végig a szörnyű vadászatot...

A szerencsétlen állat a barlang előtt megtorpant, bemenni nem mert, visszafordult, és két-ségbeesett szorultságában veszett dühvel rohant üldözőire, akik jókora kövekkel hajigálták. Az állat feltartott ormánnyal, veszettül trombitált, amitől üldözői egy pillanatra visszariadtak, de egyikük már elkésett a félreugrással, az ormány lecsapott rá, derékon kapta, a levegőbe emelte, megcsóválta, és a lába elé vágva, rátaposott... Most aztán az üldözők őrjöngeni kezdtek. A kövek záporát zúdították az állatra. Egy kő végül fültövön találta, megszedült, inogni kezdett, majd kapott még két irgalmatlan nagy követ a homlokára, ettől lassan lerogyott, mire a vadászok szilaj üvöltéssel vetették rá magukat, és kövekkel, husángokkal addig verték a fejét, amíg teljesen mozdulatlan lett.

Csilla az irtózáttól vacogva, dideregve meredt rájuk. Szeretett volna elfutni, de nem volt ereje, ehelyett inkább magatehetetlenül rogyott le a fa tövébe...

Már-már elájult az iszonyattól, amikor egy kéz nehezedett gyöngéden a vállára:

— Csilla! Kislányom! Ejnye, te haszontalan gyerek, mit csinálsz itt? Hűvösek ám itt az éjszakák! Minek jöttél ki a tűz mellől, és mikor? Mi egész reggelig beszélgettünk, és csak most vettük észre, hogy eljöttél?

A lány sikoltozva pattant fel, de zsibbadt lábain nem bírt megállni, apja elkapta, a lány zokogva, nyöszörögve kapaszkodott a professzor nyakába.

— Jaj, apa... apa... a mammut...

— A macskafüle van itt, fiam, nem mammut! Nagyon megbámultad te azokat a szörnyetegeket a barlang falán. Térj már magadhoz, nyugodjál meg végre!

— Csilla, kérem, nézze, milyen szépen süt a Nap, és nincsenek itt mammutok, maga álmódott!

A lány felkapta a fejét a meleg, biztató hangra, és tekintete bekapcsolódott a Miklós meleg, biztató pillantásával, melyben most nem volt sem gúny, sem lenézés, hanem valami egészen más: féltő szeretet...

Csilla lassan kiegyenesedett, halványan elmosolyodott, körülnézett, majd felnevetett:

— Szerencsére valóban csak álmodtam, hogy elraboltak őseink!

DR. GÖNCZI ALADÁRNÉ:

Mezopotámia orvostudománya az ókorban

Ázsia délnyugati részén, a Tigris és Eufrátesz folyók partján terült el az ókor egyik fejlett kultúrával rendelkező centruma, melyet a görögök Mezopotámiának neveztek el. Ez annyit jelent, mint „két folyó köze”;

a név ma is használatos. Itt állott egykor Babilonia, melyet a görög Nagy Sándor hódított meg, majd utána perzsák, médek, kaldeusok, arabok, mongolok, törökök következtek. Jelenleg itt foglal helyet Irak, melynek közvetlen szomszédja az ókori Perzsia területén fekvő Iráni Köztársaság. Mezopotámiában már i. e. a 4–3. évezredben alakult ki az ősközösség a rabszolgatársadalom, illetve a rabszolgatartók állama.

A mezopotámiai ásatások olyan babilon és asszír agyagtáblákat tártak fel, melyeken számos orvosi vonatkozású feljegyzést találtak. Így a gyomor-, bél-, epe-, máj-, lázas-betegségek, daganatok, szembajok stb.

tüneteinek és kezelésének ismertetése mellett gyógyító eljárásokat is leírták. Gyógyszereik növényi és állati eredetű anyagokból (főképp zsíros kenőcsökből), továbbá ásványokból (kőolajból) tevődtek össze, valamint sokszor undorító emberi és állati ürületekből, váladékból álltak. Rendszeresen alkalmaztak borogatást és masszázst is. A ninivei ásatások során i. e. 7. sz.-ból eredő Asszurbanipál asszír király égetett agyagból készült kb. 1000 darabból álló könyvtára is előkerült, mely orvosi vonatkozású adatokat is szolgáltat. Ebből a korból már előkerültek a misztikus vallásos szertartások és imák leírásai is, melyeket, mint a

betegek és az istenek közötti közvetítők, a papok tartottak. Az asszír-babiloni gyógyászatban nagy szerep jutott a csillagászatnak is. Az asztrológia segítségével a csillagok állásából igyekeztek megjósolni a betegség kimenetelét. A babiloni fővárosok: Babilon és Ninive területén végzett ásatások kiderítették, hogy közegészségügyi intézkedéseket is alkalmaztak. A nagy városokból égett agyagcsövekből készült vízvezetékek és csatornákat létesítettek. Törvényt hoztak a fertőző betegek elkülönítésére. Ők ezek közé sorolták a leprások (bélpoklosok) mellett a vérbajos, himlős és ekcémás betegeket is. Anatómiai ismereteik nagyon hiányosak voltak, mivel az emberboncolás tilos volt, ezért az áldozati állatokon szerzett tapasztalataikra támaszkodtak, különös súlyt helyezve a májból való jóslásokra.

A babiloni orvosi tudományra vonatkozó érdekes adatokat szolgáltatnak a Hamurabi által leírt i. e. a 18. sz.-ból eredő, kőoszlopokra vésett törvények, melyek az 1901–1902-ben történt ásatások alkalmával kerültek elő. Ezekből tájékoztatásul idézek néhányat: 215. §: Ha az orvos bronzkessel mély vágást ejt és a beteg meggyógyul, vagy ha bronzkessel szürke-hályogot távolít el és az ember visszanyeri látását, kapjon 10 sékel ezüstöt.

218. §: Ha az orvos bronzkessel mély metszést ejt a betegen és a beteg meghal, vagy ha bronzkessel szürke-hályogot távolít el a beteg szeméről és az ember megvakul, vágják le az orvos újját. Hamurabi törvénykönyve a büntetésként végrehajtott testcsonkító ítéletekről is szól: ilyenek pl. „vágják ki a nyelvét, szúrják ki a szemét, vágják le a mellét, törjék el a csontját” stb. hasonló büntetéseket más rabszolgatartó államokban is alkalmaztak.

Hérodotosz görög történetíró (i. e. 5. sz.) Mezopotámiában szerzett tapasztalatai alapján alábbi megfigyeléseiről számol be: a beteget az utca valamelyik forgalmas helyére ültették, vagy fektették és az arra járók kötelesek voltak annak gyógyulása érdekében tanácsokat adni. Ezt részint azért csinálták, mert kevés orvos volt, részint, mert sokan nem tudták megfizetni őket.

VÁRADI PÉTERNÉ:

Kedves főzőcskézni szeretők

Mostanság divatosak a fűszerek. Asszonyaink, lányaink szeretnek különleges nyenc falatok elkészítésével dicsekedni, s finomságokat az asztalra tenni.

De mitől is lesz inycsiklandó az étel. A válasz egyszerű: a fűszerektől, amelyek már az előszobaajtóban megcsiklandozzák az ember orrát, s megindítják a gyomornedvek elválasztását.

Találtam egy kis könyvecskét: Dózsa, Lantai: fűszerekről, ízesítésről címmel, melyet ezúton ajánlok figyelmükbe. Igen érdekesnek találtam a bevezetőt, sokat tanultam belőle, úgy gondolom Önöknek is hasznos lesz.

„Fűszerezés a főzés lelke”

A fűszerek használata az emberiség igen távoli múltjában kezdődött. Bizonyos, hogy már az ősember is különbséget tett íz és íz között attól kezdve különösen, hogy ételeit a tűz segítségével készítette. Később véletlenszerűen fedezhette fel, hogy bizonyos gyümölcsök, levek és füvek táplálékának ízét megjavítják.

Feltehető, hogy a fűszertörténet kezdetén éles határ volt az étkezési fűszerek, a gyógyfüvek (orvosság) és az áldozati növények között. (Természetesen az értékesebb füvekből az isteneknek is áldozni kellett.)

Az első leírások a fűszerekről Mezopotámiából származnak. Babilon ékírások szezámról, kardamomról, köménymagról, édesköményről, kakukkfűről és sáfrányról tartalmaznak adatokat és feljegyzéseket. Régi írások bizonyítják, hogy az egyiptomiak, a kínaiak, a görögök és a rómaiak már időszámításunk előtt jó pár ezer évvel is ismerték a fűszernövényeket, sőt egyesek természetével is foglalkoztak (koriander, kömény, ánizs, kapor, hagyma sáf-

rány stb.) Á perzsák is számos hagyma — és fokhagyma fajtát ismertek. A fűszerek kereskedelmi jelentősége az ókorban elsőrendű volt, és nem egy esetben szinte egyenrangú társa az ajándékba vitt drágaságoknak, Nagyra értékelték írók, költők, hadvezérek, utazók és királyok. Neves szakácsok egy-egy étel fűszerezésének a titkát magukkal vitték a sírba. Cato a római politikus és író egyik könyvében ismerteti az ánizs, a kapor, a koriander, a kakukkfű természetével kapcsolatos teendőket. Lucullusnak, a nagy lakomáiról híres hadvezérnek a főszakácsa az ételek ízesítése közben senkit sem engedett a közelébe. (De ma is titokként kezelik az egyes konzervgyárak, likörgyárak készítményeik ízesítő anyagainak összetételét és arányát.) Nagy Károly, a híres frank király és római császár rendeletben kötelezte alattvalóit a fűszerfélék és gyógynövények termesztésére.

A földrészek felfedezésével újabb fűszerek váltak ismertté, de használatuk széles körben elterjedését a szállítás veszélyei és az igen borsos árak hosszú ideig megakadályozták.

Marco Polónak, Magellánnak, V. Károly német—római császárnak is sokfajta fűszer meghonosodását köszönheti Európa. A fűszervászték bővülése azonban sok szenvedéssel és vérrel is járt. Magellán és több mint kétszáz tengerészének halála is ezt példázza.

Egy 144-ből megmaradt számla szerint az Európába szállított áru-féleségek közül a legértékesebbek a következők voltak: a komló, a méz, az ánizsmag, a köménymag és édeskömény, továbbá a kálmos, a gu-bacs és a köles.

NŐK RÉSZÉRE

A régmúlt magyar konyhájának fűszerezési módját kutatva már a magyarság honfoglalás előtti életéből tudjuk, hogy a bolgár-török hatás idején az ételeket borssal fűszerezik. Buda város jogkönyve (Ofner Stadtrecht) szerint pedig, amelynek utolsó bejegyzése 1421. évben volt, a bors a budai piac fő árucikke volt, mert nemcsak a helybeli fogyasztásra szállították Budára, hanem borsszükségletüket innen szerezték be az osztrákok, a morvák, a csehek és a sziléziaiak is.

Az ételkészítésnél felhasznált fűszerekről leginkább Mátyás korától találhatunk leírásokat. Mátyás király udvarában — ez tűnik ki a ránk maradt számadatokból — sokat költöttek fűszerekre. Abban az időben a következő fűszerek voltak használatosak: gyömbér, fahéj, bors, szegfűbors, sáfrány. Galeotto, Mátyás király neves udvari krónikása szerint a sáfrány termesztésével is megpróbálkoztak.

A XVI. századbeli erdélyi konyhát a fűszerek felhasználásában is a változatosság jellemzi. A fűszerezéssel gazdag és kívánatos ízhatású ételek készítésére törekedtek. Az erdélyi konyha kedvelt fűszerei voltak a fokhagyma, a petrezselyem, a mazsola, a bors, a szerecsendióvirág, a gyömbér, a sáfrány, a fenyőmag, a köménymag, a szegfűszeg, a szegfűbors, a kakukkfű, a rozmaring, a tárkony, a kapor, a majoránna, babérlevél, a zsálya, a kardamoni. Mint látjuk, a paprika, amelyet a magyar konyha alapvető fűszerének tartunk, akkoriban még ismeretlen.

A paprika Amerika felfedezése után került Európába és a többi földrészre. Magyar fűszerré azonban csak a XVIII—XIX. század során válik. Szántóföldi termesztése is csak 1880 táján kezdődött meg. Nemcsak a magyar konyha vált rövid száz év alatt világhírvé, hanem kitűnő füstölt hentesáruink is. Igen jó ízük részben a paprikának köszönhető; ezzel a fűszerrel a világ más táján nem élnek olyan bőség-gel, mint mi. Az elmúlt évtizedekben a világ minden táján megren-

dezett Magyar Gasztronómiai Hetek felkeltették a figyelmet a nemesített magyar paprika iránt. A paprikával fűszerezett ételeink világszerte sikert érnek el, és néhány tudományos kutató szerint jó irányban befolyásolják az emberi szervezet funkcióit is. Figyelemre méltó, hogy a legújabb külföldi kutatások ismét a paprika felé irányítják a figyelmet.

Mint azt előljáróban vázoltuk, a világ és a régi magyar konyha a fűszerezés változatosságában sok kívánnivalót hagy maga után. Az elmúlt évtizedekben keveset éltünk hazai fűszereink adta lehetőségeinkkel, és kevésbé vettük figyelembe a már rendszeresen kapható, külföldi eredetű fűszerféléseket is.

Az ételek ízesítése egyike a leggyenyibb művészeteknek. Bizonyos, hogy az étkezésben örömet, élvezetet csak a jól elkészített, a kellően ízesített ételek adnak. A fűszerezés a főzés lelke. A fűszeranyagok válogatás nélküli felhasználása nem hozza meg a kívánt eredményt.

Aranyszabály, hogy a fűszer sose nyomja el az ételek sajátos alapízét, hanem fokozza, emelje ki ezeket. A jó ételek elkészítésénél nemcsak a hozzájuk felhasznált fűszerek, ízesítők mennyisége számít, hanem fontos szempont, hogy mikor tesszük ezeket az ételhez. Vannak ételek, amelyeknél célszerű bizonyos ízesítőket már a kezdet kezdetén hozzájuk adni, másoknál előnyös, ha csak a főzés, sütés befejezése előtt kevéssel ízesítünk, vagy éppen a tálalás alkalmával adjuk meg a végső ízeletet. Fontos az egyes ételek ízesítésére szánt fűszerek felhasználásában azok külső formája is. Nem mindegy, hogy egészben, megtörve, darabolva, aprítva vagy porítva kerülnek-e a kívánt ételbe a szükséges fűszerek.

Óvakodni kell az egyes fűszerek előregedésétől. Az a fűszer, amelynek nincsen már illata, nemcsak felesleges, de gyakran káros is. Még közvetlenül elődeink sokkal jobban ismerték az egyes növényekben, fűszerekben rejlő erőket, azok jótékony vagy esetleg káros hatásait az emberi szervezetre.

A régmúlt tapasztalatait a modern élelmezéstudományi kutatóintézetek tudományosan is kezdik alátámasztani, bár az ezekkel kapcsolatos kísérletek még nem fejeződtek be. Hosszú kísérletsorozatokra és megfigyelésekre van szükség ahhoz, hogy határozottan állást lehessen foglalni az egyes fűszerfélék hatásaival kapcsolatban. Azt azonban már tényként állapították meg, hogy pl.: a paprikával, a curryval, a mustárral, a borssal, vagy a gyömbérel fűszerezett étel jóval több nyál kitermelését segíti elő, mint ugyanaz az étel az említettek közül szükséges fűszer, vagy fűszerek nélkül. A nagyobb mennyiségű nyál egyúttal nagyobb mennyiségű emésztési fermentumot is jelent. Ebből is megállapítható — igaz, hogy csak közvetett úton —, hogy a fűszerek meggyorsítják a gyomor kiürülését, intenzívebbé teszik az emésztést.

Ha az étkezésnél a jó illatok és az izléses tálalás következtében „összefut a nyál a szájban”, akkor biztosan lehetünk benne, hogy az étel több örömet és jóval több energiát ad át az étkezőnek, mint egy — pl. íztelensége miatt — kedvetlenül elfogyasztott étel. A jó fűszer nemcsak a könnyebb emésztést, a jobb étvágyat segíti elő, hanem — és azóta a modern tudomány is igazolta —, hogy vannak magvak, virágok, növényi testek vagy kérgek, amelyek antibiotikumokat tartalmaznak. Más fűszerfélék, így a sültékhez ősidők óta hozzáadott majoránna, kakukkfű vagy fekete üröm megkönynyíti a zsírok emésztését. Ez vonatkozik a fűszerpaprikára is. Más fűszerekben az illóolajok hatnak kedvezően a vérkeringésre vagy a fontos mirigyek működésére. Vannak ösztönző és görcsoldó hatású növényi hatóanyagok. A sószegény diétánál különösen döntő jelentőségű, hogy az elkészített fogásokat megfelelő fűszerezéssel tegyék kívánatos-sá.

A fűszerek — akár a trópusokról, akár hazai földről származnak — nem elérhetetlenek. A szaküzletekben a fűszerek széles választékát kínálják előre csomagoltan, de kitűnő

Fehér bot, vagy jelvény

fűszerek termelhetők a ház körüli kiskertben, vagy akár az ablakdeszkán elhelyezett cserepekben, ládákban is. Manapság hazánkban is egyre jobban terjedő hobbi, a főzésnek pedig alapfeltétele a fűszerek és alkalmazási módjuk ismertetése. A jó konyha alapja a sütés-főzéshez való készség, a szakértelem és az ételek fűszerezésének körültekintő ismerete. Ezek összehangolt művelése a leghétköznapibb étkezést is ünneppé változtathatja.

Nem szabad azonban arról sem megfeledkezni, hogy a hozzáértő a jól megválasztott szemernyi fűszerrel is „költeményt” készíthet a megfelelő nyersanyagból.

A technika korának embere másképp él, mint elődje. Életformáját sok tényező befolyásolja, így étkezési szokása is változik. Továbbra is változatlan azonban az igénye az ízletes étkezésre, sőt mint az élet sok más területén, ebben is a változatosat szereti. Ugyanakkor mind kevesebb időt kíván fordítani az étel elkészítésére és az étkezési időre. A megnövekedett idegenforgalmon keresztül a különböző népek ételeit és elkészítésük módját is egyre nagyobb tömegek ismerhetik meg. A más nemzetek konyhái egyre szélesebb tért hódítanak, és ezzel újabb és újabb fűszerkeverékekkel, ízekkel ismerkedhetünk meg. Hazánkban a különféle éttermekben megrendezett nemzetközi gasztronómiai hetek tanúsága szerint, a honi közönség is érdeklődéssel kíséri az orosz, a török, az indiai, a japán, az osztrák, a cseh, a német, a francia konyha specialitásait. A mindinkább terjedő nemzetiségi éttermek és ételbárok közönsége is szívesen választ a naponta kapható nemzeti ételspecialitásokból.

A nemzetek konyháinak izvilága gazdag változatát nyújtja a különböző ételeknek. A fűszerek szélesebb körű felhasználására napjainkban hazai viszonylatban is nagy lehetőség van. Ehhez kívánunk e kiadványokban segítséget nyújtani és felhasználásukhoz gondolatokat ébreszteni az ételkészítés hivatásos művelői számára.

A közúti forgalom nagymértékű növekedése az egész világon, így hazánkban is, egyre inkább szükségessé teszi, hogy a közlekedésbiztonság kérdéseivel behatóan foglalkozzunk. A biztonság azonban csak úgy valósítható meg, ha egyértelmű szabályok érvényesülnek és a jelzések egységesek lesznek. Hazánkban az idegenforgalom nagymértékben megnövekedett az elmúlt évek során, ezért feltétlenül fontos, hogy a forgalomszervezés területén a nemzetközi előírásokat alkalmazzuk. Somogy megyében tervezettek egy jelvényt a látássérültek részére, aminek viselését azzal a megindokolással javasolták, hogy a látásmaradvánnyal rendelkező tagtársak részére előnyösebb, mint a fehér bot.

Szövetségünk központi elnökségének álláspontja szerint a fehér botot nem helyettesítheti a jelvény. A fehér bot ugyanis két nagyon fontos funkciót tölt be. Megfelelő használat esetén minden irányból jól látható és nemzetközileg közzismerten a látássérült állapotának a jelzése. Másodsorban pedig a vak ember részére nélkülözhetetlen a tájékozódás szempontjából. A ruhára kitűzött jelvény csak egy bizonyos látószögéből észlelhető. A jelzés mindenkori alkalmazása egyrészt szükséges azért, hogy a vak ember általa felhívja magára a közlekedésben résztvevők figyelmét, másrészt, hogy elkerülhetővé tegye a veszélyhelyzetek kialakulását.

A fehér bot viselése elengedhetetlen akkor is, ha a vak ember megfelelően kiképzett kutyával közlekedik. Mindenképpen az az ésszerű, ha a közlekedésben a látássérült a nemzetközileg jól ismert fehér bottal vesz részt. A leftrakt értelmében csak akkor fogadható el a jelvény vagy akár más jelzés viselése, ha a közlekedő vak ember a fehér botot használja.

Az utóbbi időben egyre gyakrabban tapasztalható, hogy sok fiatal látássérült fehér bot nélkül jár. Ez a magatartás nagyon helytelen és

veszélyes. A főleges bravuroskodás saját és mások testi épségét veszélyezteti. Egyáltalán nem menthető, ha másoknak ilyen esetben kellemetlenséget vagy súlyos kárt okoz. A fehér bot nélkül bizonytalanok ember furcsa látvány is. A gyakorlás útján bármilyen ügyességre is tett szert, állapotát nem titkolhatja el.

Azt tanácsoljuk, hogy a vak ember akkor is viselje a fehér botot, ha a közlekedésben kísérővel vesz részt, mert így a kísérő dolgát is megkönnyíti. Minél többen közlekednek fehér bottal a sorstránsak közül, annál inkább biztonságosabbá válik a látássérültek közlekedése.

HUBAY BERTALAN:

**A VAKVEZETŐ KUTYÁVAL
KÖZLEKEDŐK
SZAKCSOPORTJÁNAK
HÍRADÓJA**

Amit a vakvezető kutyáról tudni kell

(II. rész)

Amint azt sorozatunk első közleményében jeleztük, most a vakvezető kutya kiválasztásával fogunk foglalkozni, vagyis azzal, hogy milyen szempontok szerint kereshetjük ki azt a kutyát, amelyik a legalkalmasabb lesz arra, hogy megfelelő tanítás után a közlekedésben segítsen bennünket.

A kiválasztásnál elsődlegesen azt kell figyelembe vennünk, hogy az eddig történt alkalmazások között a vakvezetés kívánja a legtöbb figyelmet, kombinatív készséget, erő-

kifejtést; nem beszélve arról, hogy ez a tevékenység esik legtávolabb azoktól a természetes ösztönöktől, amelyekkel a kutya alapvetően rendelkezik.

Vegyük példaként egy igen magas tevékenységet kifejtő nyomozó kutya munkáját, szembeállítva egy vakvezető kutyáéval. A nyomozó kutya természetes ösztönével egyező nyomkeresést végez. A kutya-iskolán különlegesen kifejlesztett szagkiválasztó képességével azonosítja a követendő nyomot. Természetes ösztönénél fogva követi azt, majd szintén a természetéből adódó támadó hajlamával — a kapott parancsok engedelmeskedve — ártalmatlanná teszi a „delikvenst”. Tehát az engedelmség elfogadásától eltekintve minden tevékenysége a célszerűen kifejlesztett természetes ösztönökön alapszik.

Most nézzük a vakvezető kutya tevékenységét. Vezetnie kell vak gazdáját a közlekedés számtalan és nagyon ritkán ismétlődő helyzeteiben. E közben le kell győznie természetes félelmét az ismeretlen és sokszor természetellenes zajt kibocsátó, szagot árasztó eszközökkel, a járművekkel szemben. Meg kell jegyeznie és alkalmaznia pl. olyan természetűtől ellentétes fogalmakat, mint a járdán való folyamatos közlekedés és e közben emberek, embercsoportok, tárgyak, terepadottságok kikerülését úgy, hogy a vezető gazda nem kerülhet ütközésbe, botlasztó akadályba, vagy éppen gödörbe. Le kell győznie természetes ösztöneit és közömbösen kell viselkednie állatokkal, szag- és képi ingerekkel szemben. Engedelmeskednie kell gazdájának, de ezen engedelmségnek nem szabad szolgálivá válnia, mert, ha olyan parancsot kap, ami csak a vak gazda veszélyeztetésével teljesíthető, azt nem szabad végrehajtania, hanem neki, a kutyának kell döntenie gazdája helyett a megoldásról.

Íme egy példa: a vak közlekedve kutyájával egy ismert úton halad. Menet közben a kutya lelassít,

majd megáll. A gazda ismervén az utat, tovább parancsol, mert nem tudja, hogy az ismert utcába egy váratlan akadály került, kidőlt fa, járdabontás vagy a tetőn dolgoznak, útelzárás. A kutyának tehát természetes ösztönénél fogva át kellene ugornia az akadályt, vagy alatta átbújnia, de nem teheti. Meg kell fordítania gazdáját és visszavezetnie addig, amíg újra a helyes és eredeti irányba fordulva ki nem kerülheti az akadályt, hogy folytassa az útját. Mindezt emberi segítség nélkül, mert vak gazdájától csak a „tovább, előre” vezényszót kapja, hiszen a váratlan akadályról mit sem tud. Azt hiszem, a kis kiragadott példa a kutyával közlekedő vakok mindennapjaiban szinte sablonos jelenség. Csak azt kívántam illusztrálni, milyen eltérő a kutyának ezen a területen való alkalmazása minden más alkalmazási területtől.

No, de vegyünk ezek után a kiválasztás ismérveit. Rithnovszky János „A vakvezető kutya kiképzése” című könyvében, mely hazánkban e tárgyban eddig egyedül megjelent munka, azt írja németországi és saját tapasztalataira utalva:

1. Az állat legyen törzskönyvezett, a küllemi bírálaton legalább „jó” rendű minősítést érjen el.
2. Az állat „marmagassága” legalább 55 cm legyen.
3. Egészségesen feleljen meg a helyszíni állatorvosi vizsgálatnak. Erős idegzetű legyen.
4. Ne legyen túl ingerlékeny, harapós, verekedős.
5. Közúti forgalomban magabiztosan viselkedjék, de látó emberrel pórázon vezetve, vagy láb mellett is közlekedjék.
6. Elvonó ingerekre egyáltalán ne, vagy csak kis mértékben reagáljon.
7. Külső zajokkal szemben nagyjából közömbös legyen.

Amint az a Rithnovszky-könyvből való idézetekből is kitűnik, a vakvezető munkára csak kiegyensúlyozott idegrendszerű állat alkal-

mas. Tehát a túl élénk, agresszív állat éppen úgy alkalmatlan, mint a teljesen közömbös, letargikus. Ezen kívül alkalmasabbak vakvezetésre a szukák a kanoknál, bár jelenleg is vannak hazánkban igen jól dolgozó kan kutyák is.

Mivel az eddigiekben csak néhány szempontot vizsgáltunk meg és nem tértünk ki sem a fajtára, sem arra, hogy kinek milyen kutya a legalkalmasabb segítőtárs, ezért erről majd a következő folytatásban szólnunk.

Kérjük kedves olvasóinkat, észrevételeiket, kérdéseiket levélben tegyék fel szakcsoportunknak.

*

Buksi jobbra, kapun be! Lépcsőhöz előre, kövesd! Utána! Lépcsőn fel, ajtóhoz! — hallatszanak a határozott vezényszavak és a két vakvezető kutya szaporán szedi lábait. Ismerős a hely, ahová mennek, a Május 1. úti székházba. Az udvaron a házi daxli nagy csaholással fogadja a vendégeket. Nincs visszabeszélés! Most vezettek! Ezt igaz, hogy nehéz volt megállni, de szó nélkül vonultak be a nagy kapun, ahol már Árpi bácsi, a köszönetnek örvendő portás bácsi fogadta őket.

„Szervusz, Buksi, szervusz Bonyi!” — hangzik a sarokból egy ismerős hang. Pinviczki sorstárs üdvözölte a két vezetőt, no meg gazdáikat. „Üdvözlöttem hoztam nektek messzi északi finn négylábú barátaitoktól!”

„A nyáron jártunk Finnországban és Helsinkit utcáján találkoztunk egy nagyon szép négylábú vezető társatokkal” — mesélte Pinviczki sorstárs. „Láttuk az autóbusszunkból az ottani vakvezető kutya iskolát is. Úgy hallottuk, mintegy száz kutya teljesít ilyen szolgálatot és könnyíti meg vak finn testvéreink közlekedését. A szőkehajú kedves finn tolmácsnő, Terttu a következő történetet mesélte el nekünk, miközben autóbusszunk a helyi forgalomban törte át magát,

hogy egy szép, régi templomhoz vi-
gyen minket.

A helsinki forgalomban egy ve-
zető kutyával közlekedő vak em-
ber keresett egy utcácskát, de nem
találta. Bizonytalankodását látva,
egy rendőr sietett segítségére. A
vak által közölt utcát ő sem ismer-
te, ezért elővette térképét és azon
kereste meg. Elkezdte mutogatni a
vagnak, de hamarosan rájött, hogy
minek. Letette a térképet a járda
szélére, odahívta a vezető kutyát
és mellső lábával végigmutatva az
utat, elmesélte neki, hogy itt for-
duljon jobbra, majd két sarok után
balra és ott az első kereszttűt az,
amit keresnek. Lépésről lépésre
mindent elmagyarázva négy lábú
barátjának nagyot szalutált és egy
pillanatig sem kételkedett abban,
hogy nem találják meg a keresett
helyet, hiszen a vezetőnek magya-
rázta el. Minden bizonnyal meg is
találták.”

Karácsonyi ajándék

A család körbeállta a karácsony-
fát. A csillagszóró utolsót sziporká-
zott, gyantaillat keveredett a sült
hal szagával. Rázendítettünk a ka-
rácsonyi dalokra. Bony illedelmesen
ült a lábamnál és még akkor sem
szólt bele, amikor kissé falsul szólt
énekünk a meghatódottságtól.

Általános jókívánságok, puszi
ide, puszi oda, ebből ő kimaradt.
Annál nagyobb izgalommal, vára-
kozásteli figyelemmel ült le az
ajándékok szétosztásához. Ez már
negyedik karácsonya a családban,
mely részére mindig hozott valami
meglepetést. Még biztosan emléke-
zett rá, hogy a tavalyi fa alatt egy
hatalmas papírgöngyölég közepén
ilatozó hatalmas sonkaacsülökcsontot
talált ajándékként.

Vajon mit hoz ajándékba ez az
év? Hiába szagolgatta a fa alatti
csomagokat, egyik sem volt sonka-
illatú. Az ajándékkiosztó kezében
egy Bony feliratú doboz került.
Neve hallatára ugrott a csomagért,
szájába kapta és diadalmasan vo-

nult az asztal alá. A szétrágott pa-
pírhalmaz közül hamar előkerült
egy gumibaba, igazi karácsonyi
ajándék egy jó kislánynak.

A következő percekben sztriptízt
játszott, megszabadítva babáját bu-
gyijától, egyetlen ruhadarabjától,
majd örömtől sugárzó ábrázattal
vonult vackára szájában babájával,
az ünnepi ajándékkal. A következ-
ő hetekben ez volt a „liebling). Bárk'
jött, büszkén mutogatta neki gumi-
babáját, szájában magasra tartva
mindaddig, amíg észre nem vették
és meg nem dicsérték. Nélküle nem
feküdt le aludni sem, ilyenkor két
mellső lába közé vette és állát rá-
tette a babára.

Egyik éjjel furcsa hörgő hangra
ébredtem. Odamentem Bonyhoz,
csak nem nyelt csontot! Kitapogát-
va fejét, a babát szájában tartva
találtam. Édesen aludt, csak kicsit
nehezen kapott levegőt! Talán még

mosolygott is álmában. Biztosan
babájáról álmodott!

*

Mint már előző számunkban,
most is közöljük címünket. Kérjük
mindazokat, akik vakvezető kutyát
akarnak igényelni, vegyék fel a
kapcsolatot szakcsoportunkkal!

VAKVEZETŐ KUTYÁVAL KÖZLEKEDŐK SZAKCSOPORTJA

**BUDAPEST (CSEPEL)
DUNADÜLŐSOR
I. SZ. 1212**

Érdeklődni lehet:

Kiss József,
Telefon: 337-760,

Hubay Bertalan,
Telefon: 688-171.

BARNA ZOLTÁN:

Felhívás országos népzenei versenyre!

A VGYOSz zenei szakosztálya országos népzenei versenyt ren-
dez Bartók Béla születésének 100. évfordulója alkalmából.

A versenyt két kategóriában hirdetjük meg:

- I. Szólóének, ill. szólóhangszer (pl. citera, furulya, hegedű).
- II. Hangszerkíséretes ének, ill. hangszeres kíséretes (maximum
öt fő).

A versenyzők műsorukat tetszés szerinti népdalokból válogat-
hatják. Az összeállítás 4—6 percig terjedhet.

Szívesen veszi a rendezőség tájjellegű, vagy nemzetiségi népdal-
csoportok bemutatását!

Az értékelést befolyásolja a stílusos előadás, a dalcsoportok han-
gulates összeállítása és a betartott műsoridő.

A bíráló bizottságot meghívott szakemberekből állítjuk össze.
Mindkét kategóriában az első három helyezettet díjazzuk.

A versenyt ez év őszén tartjuk a Vakok és Gyengélátók Or-
szágos Szövetségének székházában. (Budapest XIV., Május 1. út
47. Irányító szám: 1146.)

Benevezési határidő 1981. április 30. Jelentkezésüket a fent
megadott címre küldjék el. A verseny várhatóan vasárnap dél-
előtt lesz. A rendezőség szállást, étkezést nem tud biztosítani.

Népdalt kedvelő tagtársaink lelkes jelentkezésére számítunk!

Zenei Szakosztály

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége 1980. évi versenyeinek és pályázatainak értékelése

1980-ban — a több éves hagyományokhoz híven — a szövetség meghirdette a Braille írás-olvasás, valamint a szavalóversenyt.

Az eredmények ismertetésén kívül röviden szeretnék szólni e megtartott versenyek tapasztalatairól.

1980. november 26-án rendeztük meg a Braille olvasóversenyt. Az írás kategóriában versenyt rendezni két ok miatt nem tudtunk: — évek tapasztalata szerint e kategóriában kevés számú jelentkező akad,

— a rövid írás reformja folyamatban van, ezért ebben a kategóriában olvasóversenyt sem tudtunk tartani.

A teljes írás olvasásának kategóriájában nyolc versenyző indult. Örömmel tapasztaltuk, hogy vidékről is érkezett résztvevő.

A zsüri elnöki tisztét Nyúl Győző korrektor vállalta, a zsüri tagjai voltak Lakk István tanár és Molnár István, a szövetség Braille-nyomdájának lemezírója.

A zsüri értékelése alapján a rendelkezésre álló 2400 Ft-os összeget a következőképpen osztották el:

1. díj megosztva	Varga E. Katalin	600,— Ft
	Erhardtne dr. Molnár Katalin	600,— Ft
2. díj	Barna Mária	500,— Ft
3. díj megosztva	Czövek Gizella	350,— Ft
	Békési Valéria	350,— Ft

A szavalóverseny meghirdetésekor 16 fő jelentkezett, majd a verseny időpontjához közeledve folyamatosan visszavonták a jelentkezőiket. A meghirdetett versenynapon két fő je-

lent meg. Aki nem jött el, a következő napokon igazolták távolmaradásukat.

Reméljük, hogy az 1981-es esztendőben többen vesznek részt versenyeinken. Megjegyezni kívánom, hogy a szövetség minden verseny és vetélkedő kategória díjait megemelte. Meggyőződésünk azonban, hogy versenyezni magáért a dolog szépségéért, a tudás örömeért érdemes.

Az előző években az irodalmi pályázatot csak novellakategóriában hirdettük meg. 1980-ban viszont az irodalmi pályázatot már novella- és verskategóriákban hirdettük meg és külön felhívást tettünk közzé rövid jelenet írására is.

A novellapályázatra 13 résztvevő küldte be írásait. A beérkezett művek elbírálására a Kortárs szerkesztősége vállalkozott (Páskándi Géza rovatvezető).

A bírálat alapján a következő sorrend alakult ki:

1. díj: Lépésváltás című novella, dr. Baranyai Imréné, Szolnok, Orosz György u. 24. sz. 700,— Ft.

2. díj: Irodalmi pályázat című novella, Szép Zoltán, Debrecen, Bethlen u. 42—44. sz. 600,— Ft.

3. díj: A lámpásos ember című novella, Dani Ferenc, Nagykanizsa, Semmelweis u. 7. 450,— Ft.

4. díj: A látogatás című novella, Csikós Zsuzsanna, Budapest X., Nyitra u. 17. 350,— Ft.

A fenti rangsoroláson és díjazáson kívül a bíráló dicséretre javasolta az alábbi pályázókat:

Varga E. Katalin (Budapest I., Csalogány u. 40.) Szolidaritás című novellája,

Nagy Istvánné (Nagykanizsa, Berzsenyi u. 6/B.) Aknamező című írása,

Kerekes Géza (Szolnok, Vosztok u. 13.) Az ártó szeretet legyőzése című írása,

Ihász Kovács Éva (Galgahévíz, Zalka u. 22.)
Nem lettem Vácott püspök című karcolata,

Semseyne Legeza Ilona (Gyöngyös, Április 4.
u. 20.) Felhők című novellája.

A verskategóriában versenyzőként három-
három vers beküldését kértük.

16 versenyző küldött be anyagot a pályázatra,
ezek elbírálását a Kortárs szerkesztőségének
rovatvezetője, Takács István vállalta.

A bírálat alapján a helyezést elért versenyzők
a következők:

1. díj: Szép Zoltán (Debrecen, Bethlen u.
42—44.) 700,— Ft.

2. díj: Csikós Zsuzsanna (Budapest X., Nyitra
u. 17.) 600,— Ft.

3. díj: Kerekes Géza (Szolnok, Vosztok u.
13.) 450,— Ft.

4. díj: Király Margit (Budapest XIX., Frastaczky
András u. 10.) 350,— Ft.

Az elbírálás alapját szerzőnként három-három
vers képezte. Ezekon kívül egy-egy vers is
dicséretben részesült:

Bene János Betűk pontokból című verse,
Ihász Kovács Éva Zárójelentés című költeménye,

Oláh Jolán Vigyázz reám című költeménye.

A dicséretre javasolt alkotások szerzőit a
szövetség három-három hanglемеzzel jutalmazta.

A meghirdetett jelenetkategóriában három
pályamű érkezett, a csekély szám miatt ezeket
nem bírálták el.

Az irodalmi pályázatot az Irodalmi Értesítő
című folyóirat 1981. évi első számában Pétersz
László szerkesztő részletesen értékeli. A pályázatra
beérkezett novellákat és verseket az Irodalmi
Értesítő folyamatosan közli.

Az írás-olvasás, valamint a szavalóverseny
nem kiemelkedő eredményei mellett örömmel
állapítjuk meg, hogy tagtársaink szívesen írnak
novellákat és verseket. Ez biztató jel arra
vontakozólag, hogy érdemes foglalkozni a nagy
múlttal rendelkező Homérosz Irodalmi Kör új-
bóli megindításával.

Vándor Tamás

MOLNÁR ISTVÁN:

Beszámoló az 1980. évi sakksapatbajnokságról

Amiben titokban és nyíltan is bizakodtunk,
bekövetkezett! Első csapatunk visszaverekedte
magát a budapesti első osztályba egy évi kény-
szerű távollét után.

Az 1979. évi kiesés után mindenki fogadko-
zott, hogy mielőbb kiköszörüljük a csorbát. Ez
sikerült is: bajnokságot nyertünk.

A negyedik forduló után a második helyen
álltunk, majd az ötödik fordulóban átvettük a
vezetést. Ezt megtartottuk a hetedik fordulóg,
amikor is szabadnaposok lettünk az MTK-VM
női csapatának visszalépése miatt.

A verseny állása a továbbiakban kissé nehe-
zen volt áttekinthető a szabadnapok miatt. A
tizedik fordulóban azután ismét az élre álltunk,
amikor a konkurrensok is már szabadnaposok
voltak. A végén, az utolsó fordulóban az egyik
legnagyobb vetélytársunk, a Testvériség legyő-
zésével bizonyítottuk, hogy méltán lettünk az
elsők.

Az őszi mérkőzéssorozat különösen jól sike-
rült, valamennyit megnyertük.

A bajnokság végeredménye:

1. Vakok	71,5 pont
2. Volánbusz	67,0 pont
3. Testvériség	66,5 pont
4. Vörös Csillag	65,5 pont
5. Péterfy	65,5 pont
6. Ikarus	63,5 pont
7. Sajtó	56,5 pont
8. MÁV	52,5 pont
9. MTK-VM Öregfiúk	51,5 pont
10. Irodagép	51,0 pont
11. Dunacipő	48,0 pont

Egyéni eredmények:

1. Erős Pál	10 j.	5 p.	50,00%
2. Nemes György	10 j.	5,5 p.	55,00%
3. Rév Miklós	10 j.	8,5 p.	85,00%
4. Kovács Ferenc	10 j.	6,5 p.	65,00%
5. Kapitány István	8 j.	5,0 p.	62,50%
6. Dénes József	10 j.	7,5 p.	75,00%
7. Auffenberg Emil	10 j.	6,5 p.	65,00%
8. Voján István	10 j.	7,5 p.	75,00%
9. Batthányi Béla	10 j.	6,0 p.	60,00%
10. Bene János	1 j.	0 p.	0 %
11. Lévai József	1 j.	1 p.	100,00%
12. Hajdú József	10 j.	6 p.	60,00%
13. Krabót György	9 j.	3,5 p.	38,88%
14. Hosszú Vilmos	4 j.	1,5 p.	37,50%
15. Kreiszi Mihály	5 j.	1 p.	20,00%
16. Wiedner István	2 j.	0,5 p.	25,00%
Összesen:	120 j.	71,5 p.	59,58%

A legjobb eredményt Rév Miklós érte el, de ugyancsak kitett magáért Dénes József, Voján István, Auffenberg Emil (egyedül maradt vetetlen az első csapatban), Kovács Ferenc.

Amint az a 16 foglalkoztatott játékos névsorából is kitűnik, a 12-ik játékos kérdése még most is megoldatlan.

Reméljük, hogy az első osztályban ismét szílán megállja helyét a csapat, nem lesznek kiesési gondjai. Ehhez ugyanolyan harcos szellem, küzdeni tudás és egységes akarat kell, mint amelyik most a bajnokságot eredményezte.

A második csapatunknak is sikerült lényegesen javítania eredményét. Lényegében azonos mezőnyben a tavalyi 10. helyről a 4. helyre jött fel.

Végeredmény:

1. MTK-VM III.	89,5 pont
2. Volán II.	83,5 pont
3. Művész	79,5 pont
4. Vakok II.	77,5 pont
5. Spartacus III.	72 pont
6. Ikarus II.	68 pont
7. Szolgáltató II.	64 pont
8. Terézváros	56 pont
9. Lakóhelyi SE	53 pont

10. Sajtó II.	52 pont
11. MTK-VM nők	49 pont
12. Elektronika	48 pont

A tavaly bajnokságot nyert Művész — amely nem kívánt feljebb jutni — most csak harmadik lett.

Egyéni eredmények:

1. Zichó József	11 j.	5,5 p.	50,00%
2. Bene János	11 j.	5,5 p.	50,00%
3. Horváth József	11 j.	4,5 p.	40,90%
4. Lévai József	11 j.	9,5 p.	81,81%
5. Krabóth György	8 j.	2,5 p.	31,25%
6. Hosszú Vilmos	11 j.	8 p.	72,72%
7. Kreiszi Mihály	8 j.	5,5 p.	68,75%
8. Wiedner István	11 j.	6,5 p.	59,09%
9. Orosz László	2 j.	0,5 p.	25,00%
10. Csóti József	10 j.	6,5 p.	65,00%
11. Sajtó György	11 j.	6,5 p.	59,09%
12. Gubuznai Imre	6 j.	2,5 p.	41,66%
13. Kovács József	10 j.	6 p.	60,00%
14. Nyikes József	1 j.	0,5 p.	50,00%
15. Solymos Dezső	10 j.	7,5 p.	75,00%
Összesen:	132 j.	77,5 p.	58,71%

A csapat kiemelkedően legjobb játékosa Lévai József volt. Dicséretet érdemelnek még Solymos Dezső, Hosszú Vilmos.

Az igazsághoz tartozik az is, hogy a csapat nem kevesebb, mint 22 pontot kapott kontumált nyereséssel! Így pl. Bene 5 pontot, Hosszú 4, Zichó 3-at, stb. Lévai és Solymos viszont egyet sem!

A csapat tavalyi átlaga 43,18% volt, ezen most csaknem 15%-ot javított! Az eredmény javulásához az is hozzájárult — úgy gondolom — hogy most 20 játékos helyett csak 15 játszott.

A harmadik csapatunk ismét a „zürzavaros” XIV. kerületi küzdelmekben vett részt. Itt az idén sem hiányzott a visszalépés, illetve törlés. Megint csak 4 csapat fejezte be a küzdelmeket.

Végeredmény:

1. Halasi	76 pont
2. Danuvia	66 pont
3. Vakok III.	46 pont
4. Kefeseprő	20 pont

Az előbbi hivatalos végeredmény teljesen más, mint a ténylegesen lejátszott mérkőzések-ből kialakuló ponteredmény. Az egyesbíró a visszalépett Vegyépszer csapatát kétszer kontumálta, ellenünk 2×6 ponttal a javunkra, az először lejátszott mérkőzést pedig, ahol csak 3 pontot értünk el, törölte.

A ténylegesen lejátszott mérkőzések alapján az egyéni eredmények:

1. Huszár János	1 m.	0 p.	0,00%
2. Csóti József	10 m.	1,5 p.	15,00%
3. Sajtos György	10 m.	3,5 p.	35,00%
4. Kovács Tibor	8 m.	0,5 p.	6,25%
5. Hirth Ignác	10 m.	5 p.	50,00%
6. Gubuznai Imre	8 m.	5 p.	62,50%
7. Nyikes József	8 m.	3 p.	37,50%
8. Kovács József	10 m.	3,5 p.	35,00%
9. Solymos Dezső	9 m.	6,5 p.	72,22%
10. Bereznai István	10 m.	3,5 p.	35,00%

11. Siklós Menyhért	4 m.	3,5 p.	87,50%
12. Borbély Lajos	2 m.	0 p.	0 %
13. Borbély János	2 m.	0,5 p.	25,00%
14. Ferenci János	3 m.	0 p.	0 %
15. Richter Kálmán	1 m.	0 p.	0 %
16. Nyúl Győző	3 m.	1 p.	33,33%
17. Gede Sándor	1 m.	0 p.	0 %
Összesen:	100 m.	37 p.	37,00%

A csapat legjobb pontszerzője ebben az évben is Solymos Dezső volt. Megfelelő Gubuznai Imre és Hirth Ignác teljesítménye is.

Szomorú szívvel kell megemlékeznünk az elhunyt Siklós Menyhértről, aki szinte halála percéig hűséges, régi játékos volt csapatunknak.

A harmadik csapat tehát végül bronzérmet nyert, de azt hiszem, hogy azért ezzel túlságosan dicsekedni nem lehet.

Szakosztályunk ténylegesen 352 játszmát játszott le és ebből 186 pontot értünk el, amely 52,84%-nak felel meg. Szakosztályunk utoljára 1974-ben ért 50% feletti teljesítményt, amikor az első csapat szintén bajnokságot nyert! Jellemző és érdekes számadat!

Versenyeinken 36 játékos vett részt, egy játékosra 9,77 játszma jutott átlagban. Soha még nem volt 10 játszma alatt a mérkőzésszám. Ez azt mutatja, hogy viszonylag kevés idegen csapat vett részt a küzdelmekben.

Összefoglalásul talán azt állapíthatjuk meg, hogy nem zártunk rossz évadot és az 1981. év feladata lesz az eredmények megőrzése, megvédése.

BACSIK LÁSZLÓ:

MAGNÓSOKNAK — MAGNÓRÓL

A hangrögzítés fejlődéséről írva legutóbbi cikkemben elkezdtem a mágneses hangrögzítés ismertetését. Elmondtam, hogy az eljárás során az első lépés itt is, mint a hanglemeznél, a hangjelenség levegőben lezajló folyamatát átalakítani szigorúan megegyező módon lezajló, de más, elektromos jelenséggé. A hanglemeznél a barázdák alakja követi ezt a folyamatot, a mágneses hangszalagon pedig sok-sok apró

mágnesszemcse mágneses erősségének változása őrzi a lezajlott elektromos jelenség menetét. A hang változásának, váltakozásának megfelelő menetű elektromos árammal egy elektromágneset működtetnek, amelynek erőssége és polaritásának váltakozása arányos a hang erősségével és rezgésszámával, magasságával. Ez az elektromágnes egy különleges alakú és anyagú, valójában egy gyűrű formájú vasmag, amelyre tekercset helyeztek, azzal szemközt pedig átfűrészeltek. A tekercs keltette mágneses erővonalak a vasban igen jól terjednek, de az „átfűrészelésnél”, a légrésnél kilépnek a gyűrűből és az ott lévő mágnesezhető anyagot a tekercs áramával arányos erősségűvé felmágnesezik.

Ha a múltkori cikkben leírt módon kialakított magnetofonszalagot ezen rés előtt elvezetik, annak szemcséi olyan polaritású és erősségű mágnesecskék lesznek, mint amekkorára volt a légrésnél a térerő, elhaladásuk pillanatában. Így „emlékszik” a magnetofonszalag a rávett hangra. Az említett elektromágneset nevezzük magnófejnek.

Alakja emlékeztet egy felhasított gyűrűre, a rés mérete a valóságban néhány ezredmilliméter, ennek minél szűkebb volta a felveendő magas hangok miatt meghatározó fontosságú. Anyagának legfontosabb tulajdonsága, hogy csak olyan mágnes lehet, amilyenek a tekercs vezérli. Tehát, ha annak kikapcsoljuk az áramát, a vasban nem maradhat mágnesség, viszont a tekercs mágnesező hatását hűen kell követnie a légréshöz, a szalaghoz a tekercsben folyó áram változásával szigorúan arányos mértékben megváltozó mágneses térerőt kell vezetnie.

A magnetofonszalag menet közben rásimul a fejre és így koptatja azt. Ez a fejrés szélesedését okozza, ami egy határon túl a magas hangok átvitelének rohamos csökkenéséhez vezet. (Ennek okáról a későbbiekben írok még.) Anyagának a szigorú mágneses követelmények mellett igen kopásállóknak kell lennie. Ha túl lágy, kenődhet, ami a rés elfedéséhez vezet, a túl kemény anyag viszont rideg, ebből a szalag szemcséket törhet ki, ami a rés szélesedését okozza. Sajnos, erre a jelenleg legjobbknak tartott, legkopásállóbb GX; vagyis üvegszál és igen kemény fénoxidok felhasználásával készített hosszú életartamú fejek is hajlamosak.

Szüneti élményeink

December közepe táján már a gyerekek izgatottan számolják a napokat, mennyit kell még aludni a téli szünetidőig. Ezekben a napokban a legnagyobb örömmünnepet a karácsonyi klubdélután jelenti. Ha 1980. december 19-én délután valaki a Vakkok Általános Iskolájába tévedt volna, az osztályteremben meghitt családi hangulatot, a feldíszített karácsonyfák körül vidám arcú gyerekeket és tanárokat talált volna. Már régi szokás, hogy ilyen alkalommal az osztálytársak és a hozzánk tartozó felnőttek megajándékozzák egymást. Előzetesen sorshúzással döntjük el, hogy ki, melyik pajtásának, vagy nevelőjének készíti meglepetését.

Az ajándékok átadását szórakoztató, zenés mulatság követte. Másnap, december 20-án, a gyerekek hazautaztak, csak összesen huszan maradtunk itt az intézetben, mi, az állami godozottak, akiknek nem volt hová menniük. Azért nem búslakodtunk sokáig. Voltak köztünk egészen kicsik is, akikkel sokat játszottunk, és akit kellett, dédelgettük is. Általában két felügyelő volt velünk, így alkalom nyílt arra is, hogy a nagyobbak hosszabb sétákat tehettek. Nagyon kedveltük a belvárosi csavargásokat. Gyakran betértünk egy-egy cukrászdába, ahol azt rendelhattunk, amit megkívántunk. A nagyok saját kezükbe kapták a zsebpénzt, így önállóan gazdálkodhattak. December 24-én közösen díszítettük

fel a karácsonyfát, majd ünneplő ruhába öltözve izgatottan vártuk dr. Méhes József igazgató urat. Az igazgató bácsi meleg szavakkal köszöntötte a mi nagy családunkat, majd személyenként átnyújtotta az ajándékokat. A kicsik játékokat, babát, autót, a nagyobbak pedig zsebrádiót kaptak. Karácsonykor, vagy szilveszterkor nincs szigorú házirend, addig játszhatunk és szórakozhatunk, ameddig jólesik.

Szeretettel gondolunk vissza a patronálóinkra, akik 26-án délután meglátogattak minket, sok finom süteményt és mindenkinek ajándékot hoztak. Sohasem feledkeznek meg rólunk, ezért nagyon hálásak vagyunk.

Legnagyobb élmény a szilveszter volt. Már délelőtt megvásároltuk a kellékeket: csákót, szemüveget, álcot és dudát. Estére díszbe öltöztünk, és megkezdődött a mulatság. Tévéztünk, magnóztunk, és a nagyobbak hajnalig táncoltak. Vidám hangulatban köszöntöttük az új évet.

A szünetben a pihenés és a szórakozás mellett vállaltunk komolyabb feladatokat is. Magunk takarítottuk a hálótermet, a társalgót és a folyosót. Esténként segítettünk az ebédlőben, még mosogathattunk is.

Végeredményben jól éreztük magunkat, de tagadhatatlan, hogy nagy örömmel vártuk vissza társainkat.

Szalkat Irma VIII. osztályos tanuló

DR. CSABAY LÁSZLÓNÉ:

Utazó tanárok működése a gyengénlátó gyermekek segítésében

A közoktatáspolitikai határozatok, irányelvek egész sora tűzi ki célul a különböző okok miatt hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének megteremtését.

A hátrányos helyzetű gyermekek számának csökkenését, körülményeik nagymértvű javulását eredményezte az utóbbi évtizedekben kibontakozott differenciált iskolahálózat, mely gazdag változatban biztosítja a körülményekben (anyagi, erkölcsi, társadalmi), képességekben és

állapotokban eltérő helyzetű tanköteles korúak számára az iskolai alapműveltség kellő szintű megszerzésének lehetőségét.

A különféle feltételekkel rendelkező iskolatípusok sorába illeszkednek a gyengénlátók iskolái is (Budapesten és Debrecenben), melyek gyógypedagógusok közreműködésével célszerű környezetben, sajátos módszerek és eszközök alkalmazásával törekszenek tanulók érzékszervi sérülésének következményeit kompenzálva az általános iskolai tankötelettség teljesítését elősegíteni.

Hazánkban 50 éve folyik a gyengénlátók külön oktatása — az első osztályokat 1928-ban szervezték — de érdemi fejlődésről csak a felszabadulást követően szólhatunk.

Jelenleg két nyolc osztályos, nevelőthonnal egybeszervezett iskola fogadja azokat a gyermekeket, akiknek korrigált látóélessége sem haladja meg a teljes látás egy harmadát, és látásteljesítményük nem kevesebb, mint egy tized, illetve akik a sík írás-olvasást még képesek elsajátítani.

A jelenlegi intézmények azonban lehetőségeiknél fogva nem képesek fogadni valamennyi gyengénlátót, és főként nem vállalkozhatnak arra, hogy a tanköteles kort megelőző időszakban is gondoskodásukba vegyék elsősorban a látásfejlesztés, a látásos megismerés tökéletesítése érdekében az arra rászorulókat.

A gyengénlátók teljes körének intézményen belüli felölelése véleményünk szerint nem is szükségszerű. A hazánkban kialakult teljesen elkülönített oktatásának előnyei mellett ennek számos hátrányát is ismerjük. Külföldön a gyengénlátók intézményes nevelésének szervezésével — 1908-ban Londonban nyitották meg első rövidlátók iskoláját — szinte egyidőben mutatkoztak meg azok a törekvések, elsősorban az Amerikai Egyesült Államokban, melyek a teljesen elkülönített speciális oktatás keretein kívül is keresték a gyengénlátók korai épek közé illeszkedésének és személyre szóló pedagógiai támogatásának útját, módját. A megoldások változatainak keresésére az a megfigyelés készítette a szakembereket, miszerint az épek közössége előnyösen hatolt a gyengénlátók személyiségfejlődésére.

Amerikán kívül az európai államok közül Franciaországban, a Német Szövetségi Köztársaságban,

Svédországban él a gyengénlátók és éplátásúak együttes nevelésének hagyománya, s újabban a Német Demokratikus Köztársaságban is célul tűzték ki az integrált oktatás szervezését.

A gyengénlátók integrált oktatásának külföldön kialakult gyakorlatát a részleges és teljes integráció körében foglalhatjuk össze.

A *részleges integráció* változatába tartoznak a *speciális tagozatok*, melyek a rendes iskolákkal egybeszervezetten működnek. A gyengénlátók a tanulási idő felét, vagy annál kevesebbet töltenek a speciális tagozaton, a többi időben az éplátásúakkal együtt tanulnak. Más esetben „*védett termék*”-et csatlakoztatnak a helyi iskolákhoz, amelyekben speciális berendezés, eszköztár segíti elsősorban az írással, olvasással kapcsolatos tanulmányokat, a speciális gyakorlatokat. A tanulási idő csak egy részében tartózkodnak ezekben a termekben a tanulók.

A *teljes integrációs rendszerben* a gyengénlátók is a lakóhely szerinti iskolába iratkoznak és minden foglalkozáson teljes időben az épekkel együtt tanulnak. *Utazótanárok* látják el őket segédeszközökkel, akik egyben az osztálytanároknak is szempontokat, tanácsokat adnak a gyengénlátók oktatásához, neveléséhez, és szükség esetén külön foglalkoztatással is támogatják a gyengénlátó gyermekek fejlődését.

A gyengénlátók részleges vagy teljesen integrált oktatásának általánosan jellemző célja, hogy kihasználva a természetes környezet spontán formáló és kompenzációs készséget növelő erejét, a harmonikus személyiségfejlődés érdekében anyagi és személyi ráfordítással a gyermek körülményeihez, adottságaihoz illeszkedve csökkenteni kívánja a hátrányos helyzet következményeit.

Az elmúlt 3 év során végzett felméréseink arra mutattak, hogy hazánkban számos gyengénlátó gyermek helyzete megoldatlan, tanács, segítség nélkül küzd nehéz körülményeivel az általános iskolákban. Budapesti adataink szerint egy ezrelékre tehető előfordulási arányuk, ami a fővárost illetően megközelítőleg 160 főt, országosan 1100 gyermeket jelent. Az 1977/78-as tanévben külön oktatásban a gyengénlátóknak csak egy negyede részesült. További adataink arra is rámutatnak, hogy a gyengénlátók egyharmadánál a meg-

felelő körülmények között működtetett látás olyan mértékben javulhat, hogy meghaladja az oktatásban is különleges figyelmet kívánó gyengénlátók kategóriáját. Eltekintve attól, hogy jelenlegi lehetőségeinket meg is haladná az a kíváncsi, hogy valamennyi gyengénlátót a külön iskoláztatás körébe vonjuk, a gyengénlátó gyermekek szüleinek többsége is úgy nyilatkozott kérdésünkre, hogy amennyiben a gyógypedagógus segítő közreműködésével van remény a rendes általános iskolai haladásra, úgy szívesebben választaná a körzeti általános iskolai lehetőséget, mint a teljesen elkülönített iskoláztatást. Ez a szülői vélekedés egybehangzik azzal a világszerte élő rehabilitációs törekvással, miszerint a sérülteket mindaddig célszerű és kívánatos az épek közösségében megtartani, amíg az nem válik az egyén fejlődésének gátlójává.

A hazai gyengénlátó gyermekek helyzetét feltáró adatok tehát arra mutattak, hogy a rossz látás miatt speciális körülményeket és bánásmódot igénylők háromnegyedének helyzete rendezésre vár.

Javaslatunkra a fővárosi művelődésügyi főosztályvezető, Dr. Mezei Gyula — a hátrányos helyzetű gyermekek segítése, számuk csökkentése érdekében, tovább gazdagítva a differenciált pedagógiai lehetőségek körét — 1978 szeptemberétől 2 fő utazótanárral működését engedélyezte. A budapesti gyengénlátók iskolája nevelőtestületébe tartozó két gyógypedagógus tanár legfőbb feladata, heti 30 órában a körzeti általános iskolákban tanuló és óvodáskorú gyengénlátók fejlődésének figyelemmel kísérése, szülőkkel, pedagógusokkal, szemorvosokkal kapcsolattartás, tanácsadás, optikai és speciális segédeszközökkel való ellátás, valamint egyéni korrekciós foglalkozás útján a látás- és tanulmányi teljesítmény, illetve kompenzációs készség növelése.

Az utazótanárok hazai tapasztalatok nélkül kezdték meg munkájukat, vállalva a szervezési feladatokat, a megfelelő körülmények megteremtésének gondját, a jelenlegi iskolarendszerünk további differenciálódását jelentő szervezési forma elfogadtatásának, a társadalmi, pedagógiai szemléletbe mint kívánatos elemnek beépítési feladatát.

Az utazótanárok a tanév során kapcsolatot létesítettek a főváros va-

lamennyi általános iskolájával és óvodájával, a gyermekszemészeti szakrendelőkkel, szemészeti klinikákkal. Már a felderítés során is számos gyengénlátót vontak tevékenységi körükbe, részint segédeszközök és tanácsok nyújtásával, részben rendszeres korrekciós foglalkoztatással. Örömmel tapasztalhattuk, hogy a várakozást is messze meghaladó, gyermekközpontú együttműködési készséggel fogadták az utazótanárok megjelenését az általános iskolai pedagógusok, óvónők, szülők, orvosok egyaránt.

Nagyon reméljük, hogy az évek során felgyülemelő tapasztalatok segítenek megközelíteni a legfontosabb célt: segíteni azoknak a gyengénlátó gyermekeknek, akik különféle okok miatt nem részesülnek a speciális iskolai nevelésben, s ennek következtében látássérülésük miatt hátrányba kerülve kortársaikkal szemben, a gyengébb eredmények és elmarasztalások miatt további, esetleg

akár az egész személyiséget érintő sérüléseket kénytelenek elszenvedni.

A gyengénlátók egy részének integrált oktatásának alakuló lehetősége mellett — amely a gyengénlátó gyermekeknek csak egy részét érintheti — változatlanul hangsúlyozzuk a külön intézményen belüli oktatás jelentőségét. A gyengénlátók általános iskolája és nevelőotthona nélkülözhetetlen minden esetben, amikor a látásvesztés mértéke vagy annak következménye olyan súlyos, hogy megnehezíti a gyermek beilleszkedését, tanulását az épek közösségében, azaz diszharmónikus személyiségfejlődés várható. Ez esetekben a gyermek egész személyiségét kell korrekciós neveléssel formálni, ami leginkább a gyermek napirendjét, nevelése egészét átható pedagógiai hatásrendszerrel érhető el. Feltétlenül igénylik az internátusos külön nevelés lehetőségét azok is, akik látható testi torzulások miatt lennének kitéve pszichés sérülésnek az

épek környezetében, de az erkölcsileg, szociálisan rossz körülmények között élők és állami gondozott gyengénlátók is.

A gyengénlátók külön oktatásának szükséglete, feltételeinek javítása érdekében készül, és várhatóan meg is nyílik a közeljövőben egy új gyengénlátók intézete, mely a legkorszerűbb feltételét teremti meg minden tekintetben a látássérültek nevelésének.

A gyengénlátók integrált oktatásának lehetősége tehát a hátrányok leküzdésének nem egyedüli módja lenne a jövőt illetően sem, hanem a pedagógiai segítségnyújtásnak olyan egyénibb módját jelenti, amely a hátrányokat az életforma, a környezet gyökeres megváltoztatása nélkül is csökkentheti, segítve ezáltal a fogyatékosági tudat nélküli, önbizalommal teljesebb, harmonikus személyiségfejlődést, a teljes értékű, alkotó felnőtté formálást.

Tájékoztató

Szövetségünk budapesti és Pestmegyei szervezetének irodájában a következő árucikkek kaphatók:

Nyelvkönyvek és más nyomdai termékek:

Német olvasókönyv	4,— Ft
Német nyelvkönyv kezdőknek I—VI.	24,— Ft
Német nyelvkönyv haladóknak I—VII.	28,— Ft
Német lingafon olvasókönyv I—III.	12,— Ft
Német—magyar szótár I—IX.	90,— Ft
Orosz nyelvkönyv (Protapova) kezdőknek I—X.	40,— Ft
Orosz nyelvkönyv haladóknak I—VI.	24,— Ft
Eszperantó nyelvkönyv I—IX.	18,— Ft
Polgári perrendtartás	11,50 Ft

Társadalombiztosítási törvény I. V.

16,50 Ft

A VGYOSZ alapszabálya

3,— Ft

Barca: A sakk I—V.

10,— Ft

Maróczi: Játszmagyűjtemény

2,— Ft

Romanovszki: Megnyitáselmélet I—V.

10,— Ft

Szovjet válogatott — világválogatott

2,— Ft

Mit tegyünk, hogy életünk teljesebb legyen?

10,— Ft

Ha baj van a gyermek látásával

10,— Ft

A vakok és gyengénlátók érdekvédelmének 60 éve

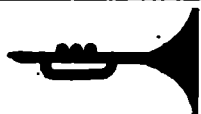
10,— Ft

Kézimunkakönyv I—II. 8,— Ft
Szakácskönyv I—III. 12,— Ft

Vakügyi segédeszközök

Pontozó (Braille-íráshoz)	8,— Ft
Tübefűző	1,— Ft
NDK ébresztőóra	60,— Ft
Szlava ébresztőóra	140,— Ft
Rakéta karóra	290,— Ft
Zária női karóra	335,— Ft
Tejőr	3,60 Ft
Tojássárgája-elválasztó	11,— Ft
Levelezőlap-karton (Braille-íráshoz)	0,30 Ft
Összecsukható fehér bot	111,60 Ft
Kézi nagyító (nyeles)	2,5 erősségű
	33,60 Ft

Kézi nagyító (tokkal)	42,— Ft	Czövek:	Knipper:	5 tadzsik dal	2,— Ft		
2,5 erősségű		Három év zongora etüdjei	Kodály:	Bicinia Hungarica I—V.	25,— Ft		
Kézi nagyító (nyeles)	46,80 Ft	Czövek:	Komjáthyné:	Zongoraiskola I.	5,— Ft		
3-as erősségű		Zongora ABC	12,— Ft	Komjáthyné:	Zongoraiskola II.	12,— Ft	
Kézi nagyító (nyeles)	33,— Ft	Gát:	Zongoramódszertan	2,— Ft	Könnyűzenei vizsgaanyag	10,— Ft	
5-ös erősségű		Kabalevszki:	Könnyűvariációk zongorára	1,50 Ft	Régi táncok gyermekeknek	18,— Ft	
Kézi nagyító nagyobb átmérőjű	58,80 Ft	Kabalevszki:	12 könnyű zongoradarab	1,50 Ft	Weiner:	Húsz könnyű kis zongoradarab	12,— Ft
Kották és zenei tárgyú könyvek		Kilenc szerző 44 zongoradarabja I—II.	8,— Ft				
Bertini—Chovan:							
Etüdök	15,— Ft						
Czerny—Chovan:							
Etüdök I—II.	9,— Ft						

hirdetések

Látásmaradvánnyal rendelkező sorstársunk eltartási szerződést kötne arra rászoruló személlyel, vagy házaspárral. Leveletet „Segítünk” jelígre kér a szerkesztőségbe.

*

26 éves, 165 cm magas, önhibáján kívül elvált vidéki, rendezett anyagi körülmények között élő, gyengénlátó fiatalember megismerkedne hasonló korú leánnyal vagy elvált asszonnyal (egy gyermek nem akadály) házasság céljából. Leveletet „Úgy szeretnék boldog lenni” jelígre vár a szerkesztőségbe.

*

Fiatal ügyvédházaspár eltartási szerződést kötne. Leveletet „Gondoskodás” jelígre várunk a szerkesztőségbe.

*

Jugoszláviában élő 30 éves, nemlátó leány férfi sorstársakkal levelezne. Cím: Csór Erzsébet, 24.321 Mali Idos, Kiss Ferenc út 34. Jugoszlávia.

*

Értesítjük tagtársainkat, hogy a Szivárvány áruház Budapest XIV., Nagy Lajos király u. 138. sz. alatt lévő boltjában felkészültek arra, hogy azokat a nemlátókat akik vásárlásaikat egyedül oldják meg, kellő segítségekben részesítik.

Az áruházban cipő, konfekció, továbbá darabáru részlegek állnak a vásárlók rendelkezésére.

Az árucikkek felől érdeklődni lehet a 831-370 telefonszámon.

*

KÖZLEMÉNY

Kérem azokat a sorstársakat, akik rendszeresen balkézssel írják a Braille-írást, hogy kísérlet céljából levélben vagy telefonon jelentkezzenek nálam.

Címem: Dr. Szél Lajos, Debrecen, Dózsa György út 21. 4027.

Telefon: 15-655 (Munkahelyen)
27-093 (Lakáson). — Körzetszám: 52

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradai Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
<i>Dr. Solymos Gyula:</i>	NÁGYTAGÚ MAGYAR VAKÜGYI DELEGÁCIÓ LÁTOGATÁSA A SZOVJETUNIÓBAN	1
<i>Dorkó Györgyné:</i>	A FELNŐTTKORBAN MEGVAKULTAK ELEMÍ REHABILITÁCIÓJA	4
		4
<i>Sorstársak:</i>	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETEBŐL VAK SZERZŐK PRÓZAI ALKOTÁSAI VAK KÖLTŐK VERSEI	5 9 9
<i>Dr. Gönczi Aladárné:</i>	MEZOPOTÁMIA ORVOSTUDOMÁNYA AZ ÓKORBAN	13
<i>Váradai Péterné:</i>	KEDVES FŐZŐCSKÉZNI SZERETŐK	14
<i>Gerdelics Ferenc:</i>	FEHÉR BOT VAGY JELVÉNY	16
<i>Hubay Bertalan:</i>	A VAKVEZETŐ KUTYÁVAL KÖZLEKEDŐK SZAKCSOPORTJÁNAK HIRADÓJA	16
<i>Barna Zoltán:</i>	FELHÍVÁS ORSZÁGOS NÉPZENEI VERSENYRE A VGYOSZ 1980. ÉVI VERSENYEINEK ÉS PÁLYÁZATAINAK ÉRTÉKELESE	18 19
<i>Bacsik László:</i>	MAGNÓSOKNAK — MAGNÓRÓL	22
<i>Kuminka Györgyné:</i>	SZÜNETI ÉLMÉNYEINK	23
<i>Dr. Csabay Lászlóné:</i>	UTAZÓ TANÁROK MŰKÖDÉSE A GYENGÉNLTÓ GYERMEKEK SEGÍTÉSE ÉRDEKÉBEN TÁJÉKOZTATÁS HIRDETÉSEK, KÖZLEMÉNYEK	23 25 26

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR

SZERKESZTŐ: BARNÁ ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTÓ: LÉVAI ATTILA

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

81 1584 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

HU ISSN 0209—6765

